

LA CHANDELLE DE MONTRÉAL

CÂND E LA

DE MONTREAL

Revistă de informații culturale – Știri din comunitatea română

Revue d'informations culturelles – Nouvelles de la communauté roumaine

Anul XII, Nr. 4

– Septembrie – Octombrie 2008 –

32 pagini

Sumarul numărului

Cuvântul Părintelui Paroh Liviu Alexandrescu, de la Biserica „Buna Vestire” Lucrarea Sfântului Duh în Biserică	1
Victor Focșeneanu Victor Roșca	1
Anunțurile comunității	2
Din activitățile Scoliîi Duminicale a Bisericii "Buna Vestire" Universul iubirii materne	6
OMUL, FIINȚĂ RELIGIOASĂ (II) Preot Lector Ioan Glăjar.....	9
Vorbă-n pene Pastel de Daniel Constantin Manolescu.....	10
Taina nopții Mariana Gheorghe.....	11
Un scriitor craiovean – Dumitru Matei	12
Poiana luminii Pr. diacon Vasile Trif.....	14
Butade tâlcuite de Marianne Apostolache	14
Ecouri la Moara lui Kalusek (roman istoric), autor Victor Roșca.....	15
Recenzie de Carmen Țuculescu Poenaru	15
Cam așa stau lucrurile! Convorbire cu poetul George Filip la 70 de ani Ioan Barbu	16
George în gura lumii:.....	16
DIN PONTUS EUXIN (câteva scoici)	
George Filip	17
O CARTE MICĂ ȘI CU SCRIS FRUMOS	
Florin Oncescu.....	18
CĂLĂUZA Mariana Muntean	19
George Stanciu Victor Roșca.....	19
Le cri de désespoir Miruna Tarcău.....	20
Seară muzicală Iacob Mureșianu Victor Roșca.....	22
La Famille Mureșianu et son apport a l'histoire et a la culture roumaine Ioana GERMAN.....	22
Jurnal de călătorie – XXVI - ing. Alexandru Sandu.....	24
Un chapitre de ma vie en Argentine – II – (Un extrait de l'Arc-en-Ciel de ma vie)	
Wladimir Paskievici.....	27
ILIE PURCARU NU MAI ESTE... ..	29
FEMEIA Valeria T.	29
De la Dunăre la Saint-Laurent – punți de lumină și de culoare Doina Hanganu-Bumbăcescu.....	30
Nobletea sufletului românesc Un sef de gara din Budapesta are cuvinte elogioase despre ostasii armatei române dr. Paul Dancescu.....	31
Alegeri 2008 în Canada Victor Roșca.....	32
Comunitățile Canadiene comemorează victimele crimelor comunismului	32

Cuvântul Părintelui Paroh

Liviu Alexandrescu,

de la

Biserica „Buna Vestire”

Lucrarea Sfântului

Duh în Biserică

„ Eu voi ruga pe Tatal si alt Mângâietor va da voua, ca sa fie cu voi în veci, adica Duhul Adevarului” (Ioan XIV, 16, 17)

Înainte de Înălțarea Sa la cer, Mântuitorul a poruncit ucenicilor Sai, să nu se despartă de Ierusalim, ci să aștepte împlinirea făgăduinței Tatălui ceresc, adică primirea Duhului Sfânt : „Si iata, Eu trimit peste voi fagaduinta Tatalui Meu (pogararea Duhului Sfânt) insa voi sa ramănēti in cetate, pâna ce va veti imbraca cu putere de sus” (Luca 24, 49). Astfel, la 50 de zile de la Înviere și la 10 zile de la Înălțarea Domnului la cer, a fost trimis pe pământ, în chip de limbi de foc, Duhul Sfânt Mângâietorul, a treia persoană a Preasfintei Treimi, Care din Tatăl purcede, cum mărturisim în Simbolul de Credință. El a fost trimis de către Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, pentru a desăvârși opera de răscumpărare și mântuire a neamului omenesc, începută prin jertfa Sa de pe Cruce. De atunci, Sfântul Duh ramâne cu harul lui în Biserică, pastrând Adevarul, cum spune Sfântul Apostol Pavel, ca este „stâlp și temelie a Adevarului” (I Timotei 3, 15). În ziua Cincizecimii, se pune temelie primei Biserici vazute, a primei comunități creștine și începe prin schimbarea Apostolilor din pescari simpli, noua misiune a lor, de a-L marturisi pe Dumnezeu, devenind cei mai devotați Apostoli și cei mai neînfricați misionari, cum n-a mai avut lumea niciodată. Toate acestea prin virtutea Harului primit de la Dumnezeu! De aici, se poate vorbi despre lucrarea Sfântului Duh în Biserică.

Biserica, aflată virtual în trupul lui Hristos, ia astfel ființa actuală prin iradierea Duhului Sfânt din trupul Sau, în celelalte ființe umane, fapt care începe la Rusalii, când Duhul Sfânt coboară peste apostoli, făcându-i primele madulare ale Bisericii, primii credincioși în care se extinde puterea trupului pnevmatizat al lui Hristos.

continuare în pag. 4

File de istorie

Victor Focșeneanu

Victor Roșca

Nici o catastrofă nu devastează popoarele și nu destramă familiile precum o face războiul. Iar al doilea război mondial a fost cel mai cumplit.

La încheierea armistițiului din 23 august 1944, când de fapt România a capitulat fără condiții în fața colosului comunist, erau în Germania o mulțime de români aflați la studii, în centre de instrucție și pregătire militară, la specializări și, mulți, în lagărele de concentrare.

Jeane și Victor Focșeneanu

În zilele următoare declarației de război contra Germaniei, aceștia au trebuit să aleagă între lagăr și înrolarea în armată contra Rusiei sovietice. Mulți au ales a treia cale, au fugit de sub escorta armatei și, în ilegalitate, s-au îndreptat înspre Franța, spre zona de ocupație americană. Printre cei care au ales drumul spre libertate prin Franța s-a numărat și Victor Focșeneanu.

El s-a născut la 18 noiembrie 1918, într-o familie cu cinci copii. Tatăl său era notar în localitatea Făvădărăști, jud. Bacău. De tânăr este luat în armată. Participă la lupte pe frontul de răsărit, unde este rănit la un picior. După vîndercare este trimis la o perfecționare în domeniul artileriei,

continuare în pag. 5

Anunțurile comunității

grupaj realizat de Victor Rosca

NOTĂ: Toate activitățile care se desfășoară la Sala Parohială „Pr. Petre Popescu” sunt suportate financiar de Biserica Ortodoxă Română „Buna Vestire” din Montreal, proprietara imobilului

Biblioteca „Mihai Eminescu” a Bisericii „Buna Vestire”

Biblioteca este deschisă duminică între orele 11:30- 13:00.

Bibliotecari: d-na Maria Oana și d-na Luiza Săvulescu.

Biblioteca dispune de 20.000 de volume dintre care circa 5000 în limba română și circa 15000 în limbile franceză și engleză.

Vă rugăm să donați bibliotecii cărți în limba română. Donatorii le pot aduce duminică la Biserică sau la bibliotecă, când biblioteca este deschisă. Vă mulțumim.

Școala duminicală pentru copii a Bisericii Buna Vestire

Anul școlar 2008 / 2009 al Școlii duminicale pentru copii a început duminică 28 septembrie la Biserica „Buna Vestire.

Scopul școlii duminicale este formarea micului creștin. Se transmite copiilor iubirea de semenii, generozitatea, respectul față de părinți. Copiii sunt pregătiți să devină oameni de caracter, integri, harnici spre bucuria părinților. Pe lângă religie, copiii învață obiceiurile creștine ale sărbătorilor românești. Lecțiile se predau în limbile română, franceză și engleză.

Copiii sunt aduși în clase de către părinți și predați profesoarelor în fiecare duminică la ora 11.

În acest semestru se pregătesc serbările pentru Moș Nicolae și Crăciunul copiilor. Rugăm părinții să aducă cu regularitate copiii la școală.

Curs de pictură pentru copii

Cursul de pictură pe sticlă este predat de pr. diacon Vasile Trif, în cadrul școlii duminicale.

Anunț pentru noii veniți DONAȚII

Biserica Buna Vestire are rezervată o încăpere la Casa Română unde sunt depozitate donațiile dumneavoastră în haine, mobilă și orice alte bunuri gospodărești în folosul noilor emigranți. Aceștia le pot ridica gratuit, duminică, imediat după slujba religioasă sau în zilele când biblioteca este deschisă.

Vă rugăm să oferiți cu dărnicie din prisosul dumneavoastră. Toate lucrurile trebuie să fie curate și în stare bună.

Vă mulțumim.

INVITAȚIE

Să păstrăm tradițiile înaintașilor noștri sosiți acum 100 de ani!

Biserica Ortodoxă Română Buna Vestire din Montreal invită pe toți românii la **MASA FESTIVĂ** dată cu ocazia sărbătoririi Sfântului Nicolae, duminică 7 decembrie.

Organizarea festivității se va face de Comitetul parohial.

Pregătirea bucatelor, ca în fiecare an, va fi făcută de doamnele din comunitate.

Festivitatea va începe imediat după sfânta slujbă și se va desfășura la sala parohială „pr. Petre Popescu”.

În deschidere, copiii de la Școala duminicală vor prezenta un program artistic.

Rugăm doamnele care doresc să participe la pregătiri să anunțe din vreme pe una din doamnele Lidia Constantinescu, Florica Simon, Anne Neven sau Elena Roșca.

Calendarul sărbătorilor religioase

- Sâmbătă 8 noiembrie – Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril
- Vineri 21 noiembrie – Intrarea în Biserică a Maicii Domnului
- Sâmbătă 6 decembrie – Sfântul Ierarh Nicolae Arhiepiscopul Mirelor Lichiei. Dezlegarea de pește.
- Joi 25 decembrie – Nașterea Domnului
- Vineri 26 decembrie – Soborul Maicii Domnului
- Sâmbătă 27 decembrie – Sfântul Apostol Întâiul Mucenic Ștefan

Programul sărbătorilor de Crăciun

ce se vor desfășura la Complexul Parohial „Buna Vestire”

- Duminică 30 noiembrie – imediat după Sfânta Slujbă are loc Serbarea zilei de 1 decembrie
- Duminică 7 decembrie – imediat după Sfânta Slujbă are loc MASA FESTIVĂ de Sf. NICOLAE
- Vineri 19 decembrie orele 19:00 – CONCERTUL DE COLINDE de Crăciun susținut de Corul Bisericii Buna Vestire
- Duminică 21 decembrie – Crăciunul copiilor. Serbarea organizată de Școala română duminicală cuprinde:
 - Primirea lui Moș Crăciun
 - Împărțirea darurilor
 - Tombolă
 - O gustare înainte de începerea festivităților

Programul Slujbelor religioase

În fiecare duminică și în zilele de sărbătoare marcate cu roșu în calendarul creștin:

- Orele 9:30 – Utrenia
- Orele 10:30 – Sfânta Liturghie

În fiecare vineri la orele 17:00 se oficiază Slujba Acatistului și Taina Spovedaniei

Abonamente

Vă rugăm să vă abonați la revista Candela pentru anul 2008. Costul anual este de 20\$. Candela de Montreal se poate citi pe internet la adresele:

pages.infnit.net/romanblt/ sau www.bunavestire.ca/RO/ (butonul Candela)

Anunț cultural

Asociația Canadiană a Scriitorilor Romani (www.scriitoriiromani.com) anunța următoarea întrunire a cenaclului Eminescu

la data de 29 octombrie 2008, ora 18.00 la cafeneaua Cafelix, situata la adresa: 5159 Cote-des-Neiges, Montreal, H3T 1X9.

Vor citi: Vladimir Paskievici - pagini de manuscris din Memoriile sale.

Ionela Manolescu - Poezii.
Sursa: Daniel Constantin Manolescu, Starpress Canada

**Să ne cunoaștem profesioniștii
din comunitate**

Me CEZAR CATALIN MIHAI
Avocat

5022, chemin de la Côte-des-Neiges,
Bureau 3, Montreal (Quebec) H3V 1G6
Tel.: 514-341-5330

- 1) Imigratie
- 2) Drept matrimonial (separari, divorturi, garda copiilor, pensii alimentare, litigii testamentare, omologări testamentare etc.)
- 3) Drept imobiliar (defecte ascunse de construcție ori vicii de sol; recuperarea comisioanelor datorate agentilor imobiliari)
- 4) Regie de logement

Me CAROLINA CERNICA
Notar

507, Place d'Arms, Bureau 1300
Montreal (Quebec) H2Y 2W8
Tel.: 514-282-1287
Fax : 514-282-1109
e-mail :

carolina.cernica@notarius.net

Acte de ipotecă, de cumpărare-vânzare, contracte de căsătorie, testamente, mandate de inaptitudine, procuri generale și speciale, dezbateri de succesiuni, etc.

MONICA OALA
Psychologue
Educatrice Certifiée en Vie
Familiale
(M.A., O.P.Q., A.F.L.E.G.)
384 Ch. Bord-du-lac,
Dorval, Québec, H9S 2A6
Tél : 514-636-8860

MIHAELA IVAN
Centre de beauté (esthétique)
810 ave Champagnieur, suite 224
(colț cu Van Horn, a treia stație de la stația de
metrou Outremont)
Outremont, Québec, H2V 4S3
Tél : 514-771-7703

VIOLETA RUXANDU
Agent immobilier affilié
Cell : 514-567-4619
Tél : 514-856-4444, poste 454
Télec. : 450-736-1113
violeta@ruxandru.com

**Muzică pentru nunți și alte
evenimente familiale**
LIDIA CONSTANTINESCO
Claviatură
Email: constantinesco@videotron.ca
Tel.: 450-978-1655

PERDEZ DU POIDS
PERDEZ DU POIDS
KILOS EN MOINS! PROGRAMME SANTÉ...
POUR UNE SAINTE APPARENCE

AU SERVICE DE VOTRE MIEUX-ÊTRE

- ÉVALUATION DES BESOINS ET OBJECTIFS
- FABRICATION D'UN PROGRAMME PERSONNEL
- ANALYSE EN FONCTION DES OBJECTIFS
- ENCADREMENT ET SOINS PERSONNALISÉS

**QUEL QUE SOIT VOTRE ÂGE,
VOTRE STYLE DE VIE,
OU VOS ANTÉCÉDENTS
NOUS POUVONS VOUS AIDER !**

POUR UN RENDEZ-VOUS COMPOSER:
(514) 799-1772

Lucrarea Sfântului Duh în Biserică

urmare din pag. 1

Fara Biserica, opera de mântuire a lui Hristos nu s-ar putea realiza. Paul Evdokimov zice: „*In timpul lucrării pământesti a lui Hristos relatia între oameni si Duhul Sfânt nu se efectua decât prin si in Hristos. Dimpotriva, dupa Cincizecime, relatia cu Hristos nu se efectueaza decât prin si in Duhul Sfânt.*”

Sf. Chiril al Alexandriei nu intelege o prezenta a lui printr-un reprezentant, ci considera pe Duhul Sfânt ca Cel prin Care Hristos lucreaza in credinciosi si in Biserica, iar lucrarea lui Dumnezeu comuna Celor trei Persoane, isi are capat tot in Duhul, asa dupa cum mâna este ultimul organ prin care puterea întregului corp omenesc se finalizeaza si se concretizeaza într-o fapta. Sfânta Treime implineste impreuna orice lucrare, dar lucrarea se concretizeaza într-un rezultat prin Duhul Sfânt.

Nimic nu se petrece in viata Bisericii fara Duhul Sfânt: faptele Bisericii ca si Faptele Apostolilor, sunt faptele Duhului Sfânt. In traditia liturgica si spirituala ortodoxa, orice rugaciune, taina, lauda sau slujba, incepe cu invocarea Sfântului Duh, care nu este o simpla lucrare de ritual, ci se refera la insasi natura si scopul cultului crestin. Pentru Parintii Bisericii Rasaritene, vocatia si misiunea Bisericii se identifica cu insasi rugaciunea ei de continua innoire a trimiterii Duhului Sfânt: "Doamne, Cel ce in ceasul al treilea, ai trimis pe Preasfintul Tau Duh Apostolilor Tai, pe acela, Bunule, nu-L lua de la noi, ci ni-L innoieste noua celor ce ne rugam Tie". Epicleza, chemarea Duhului Sfânt este rugaciunea crestină prin excelenta, deoarece crestinii traiesc cu certitudinea ca nu exista timp si spatiu fara prezenta vie si venirea permanenta a lui Hristos cel inviat in Duhul Sfânt.

Sfântul Duh, Mângâietorul, Duhul Adevarului este a treia persoana a Sfintei Treimi. El este consubstantial, adica de aceeasi fiinta cu Tatal si cu Fiul si egal cu Ei. Sfânta Scriptura si Sfânta Traditie ne descopera limpede aceasta invatatura despre Duhul Sfânt. Astfel, Mântuitorul ne invata ca Duhul Sfânt are fiinta dumnezeiasca de la Tatal, prin purcedere "Iar când va veni Mângâietorul, pe care-L voi trimite voua de la Tatal, Duhul Adevarului, Care de la Tatal purcede, Acela va marturisi pentru Mine" (Ioan 15, 26).

Duhul Sfânt se numeste „Mângâietorul” pentru că mângâie sufletele creștinilor, când sunt pe pământ. El mângâie mamele care nasc și cresc copii, mângâie pe copiii orfani, pe săraci, pe văduve, pe bătrâni și pe toti bolnavii. Duhul Sfânt mângâie pe mucenicii care rabdă in chinuri și își dau viața pentru Hristos, pe călugări și pe slujitorii Bisericii, în timpul ispitelor care vin asupra lor de la oamenii cei răi.

Duhul Sfânt se numește "Duhul Adevă-

rului" pentru că prin El se mărturisește și se apără dreapta credință pe pământ, se întăresc dogmele ortodoxe, se vestește Sfânta Evanghelie în lume și pastreaza nealterata mărturisirea ca „Hristos este Fiul lui Dumnezeu Mântuitorul și Judecătorul lumii”.

Duhul Sfânt ne renaste prin Taina Sfântului Botez; prin El devenim, din oameni trupești, oameni duhovnicești. Prin El, ne iarta Dumnezeu pacatele, când ne marturisim. Prin Sfântul Duh, pâinea și vinul din Sfântul Potir devin Trupul și Sângele Mântuitorului nostru, cu care ne impartasim. Prin El, trupurile noastre impreuna cu sufletele devin biserici ale Dumnezeului Celui viu. Prin Duhul Sfânt, Sfintii Apostoli au izbutit sa resadeasca in inimile oamenilor cea mai curata si cea mai luminoasa invatatura - Evanghelia dragostei si a pacii, cunoscuta ca cea mai mare revolutie morala si religioasa din istoria lumii. Punctul culminant al acestor lucrări este Sfânta Liturghie, Taina Tainelor, Taina actualizării lucrării mântuitoare a lui Hristos și a unirii depline cu El, Taina împlinirii Bisericii ca Trup al lui Hristos și a intrării ei în Împărăția lui Dumnezeu. La Sfânta Liturghie, Duhul Sfânt introduce realitatea eshatologică a Împărăției în istorie schimbând istoricitatea liniară în prezent. Trecutul și viitorul sunt astfel unite într-o realitate unică și indivizibilă realizându-se o sinteză a istoricului și eshatologicului.

Duhul Sfânt are in viata Bisericii un rol asemanator cu acela al sufletului, in organizarea vietii noastre omenesti. Dupa cum sufletul da viata si miscare tuturor madularelor, tot asa Duhul Sfânt da viata si miscare, spre binele tuturor, madularelor Sfintei Biserici, care suntem noi, crestinii.

El mângâie, lumineaza, inspira, invata, însufleteste, intareste si sfinteste pe toti credinciosii. El este Sfânt si sfinteste viata noastra prin cele sapte Sfinte Taine. El este atotintelept si bun si ne calauzeste viata prin cele Sapte daruri ale Sale, care sunt: *intelepciunea, intelegerea, sfatul, puterea, custodinta, evlavia si frica de Dumnezeu (Isaia 11, 1).*

Sfintii Parinti au fixat invatatura despre Sfântul Duh, zicând ca Acesta purcede numai de la Tatal. Sfântul Atanasie spune: „*Sfântul Duh este din Tatal, nu facut, nici plasmuit, nici nascut, ci purces. Dumnezeu si Tatal, zice el, este singur pricinuitor celor doi si nenascut; iar Fiul din singur Tatal, pricinuit si nascut; iar Duhul din singur Tatal, pricinuit si purces, iar prin Fiul in lume trimitându-se.*” Iar Sfântul Ioan Damaschin spune: „*Duhul cel Sfânt, spunem ca este din Tatal si il numim Duh, al Tatalui. Fiul si Sfântul Duh sunt din Tatal, dupa cum raza si lumina sunt din soare.*” Sinodul II Ecumenic de la Constantinopol (381), condamna erezia pnevmatomahilor si au fixat invatatura ortodoxa despre persoana si dumnezeirea Duhului Sfânt. Sinodul a exclus din Biserica pe toti ereticii si ereziile impotriva Duhului Sfânt, anatematizându-i in canonul I al acestuia. Principalii eretici condamnatii la

acest sinod ecumenic au fost: eunomienii, pnevmatomahii, sabelienii, marcelienii, fotinienii si apolinaristii. In Simbolul credintei noastre crestine noi marturisim despre Sfântul Duh ca El este „Domnul de- viata-Facatorul, Care din Tatal purcede, Cea ce impreuna cu Tatal si cu Fiul este inchinat si marit, Care a grai prin prooroci”. El este vesnic, este fara inceput si fara sfârșit, de-o fiinta cu Tatal si cu Fiul. El are in Sine toate atributele dumnezeirii si este prezent si activ in toate lucrarile Sfintei Treimi, indreptate spre lume. Daca vrem să știm tainele credinței, să citim cărțile sfinte și să cerem sfatul preoților, iar daca vrem să vorbim limba îngerilor, să ne rugăm din inimă cu smerenie și sa lăudăm pe Dumnezeu.

Duhul Sfânt este Cel care face prezenta, cu anticipare, insasi imparatia lui Dumnezeu. El este cel care leaga Biserica prezenta nu numai de comunitatea istorica a Apostolilor din ziua Cincizecimii, ci si de adunarea din "zilele de pe urma" in jurul Mielului (Apoc. 5 si 6). De la Cincizecime, epoca ecleziologica se intrepatrunde cu epoca eshatologica, deoarece acolo unde Duhul Sfânt este prezent si lucreaza, acolo imparatia lui Dumnezeu intra si se instaleaza in istorie. Petre Tutea spunea: Omul autonom, oricât ar explora viata si universul, nu are acces la adevar, fara revelatie, fiindca se incurca de adevarul adevarurilor, care este Dumnezeu. Daca nu exista credinta si nu exista Dumnezeu, nu exista Adevar. Fara Dumnezeu, omul devine un animal rational care vine de nicaieri si merge spre nicaieri.

O comunitate creștină nu este deci o simpla adunare voluntara de indivizi izolati, ci o comuniune in Duhul Sfânt, care nu amesteca persoanele, nici nu le separa, ci le distinge si le uneste, modeland astfel o spiritualitate euharistica si liturgica.

Mântuitorul trimite pe sfintii Sai Apostoli sa boteze in numele Sfintei Treimi, sa propovaduiasca invatatura Lui Dumnezeu, sa continue activitatea slujitoare a Sa si sa-i asigure pe oameni ca El va fi cu ei pana la sfarsitul veacurilor: „*Mergând invatati toate neamurile, botezându-le in numele Tatalui si al Fiului si al Sfântului Duh*" (Matei 28, 19), „*Iar Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângâietor vă va da vouă ca să fie cu voi în veac*" (Ioan 14,16).

Asadar, suntem binecuvântati cu Duhul Sfânt si vom rămâne cu El, atât cât mergem pe Calea Lui Dumnezeu, implinind poruncile Lui si rugându-ne mereu zicând:

„*Imparate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevarului, Care pretutindenea esti si toate le plinesti, Vistierul bunatatilor si Datatorule-de-viata, vino si Te salasluieste intru noi si ne curateste pe noi de toata intinaciunea si mântuieste, Bunule, sufletele noastre.*” Amin.

Victor Focșeneanu

urmare din pag. 1

în Germania, unde îl surprind evenimentele la 23 august 1944.

Ca și mulți alții, fuge de sub escorta ce-l ducea spre front și reușește să ajungă într-un lagăr american. Aici va constata că, pentru cei din țările răsăritene, nu exista protecție. Ei riscau să fie predați armatei roșii în vederea repatrierii. Ori, pentru sovietici, „repatrierea” consta în trimiterea prizonierilor în Siberia, la muncă forțată, cu statut de deținut politic. După capitularea Germaniei, evadează din lagăr și intră în Franța – cât mai departe de cuceritorii sovietici.

În timpul șederii în Franța află de teroarea instaurată de tancurile sovietice în România: arestările politice, alungarea Regelui și colectivizarea forțată. Părinții săi sunt declarați chiaburi. Toate acestea îl fac să depună cerere de emigrare în două țări, pentru Australia și pentru Canada.

În 1950, când Canada deschide porțile emigrației, fiind deja printre cei acceptați, pleacă cu primul vapor spre Halifax. Era împreună cu Petre Florea, Traian Țepeș și alți români printre care doctorul Sonea.

Ajungând la Montreal, ținta lor finală, tinerii imigranți găsesc o mini-Românie, o colonie de români întemeiată la începutul secolului și organizată în jurul Bisericii Buna Vestire. Întegrarea lor se produce rapid, profitând de relațiile de prietenie și, după caz, matrimoniale, cu românii canadieni, dintre care mulți erau la a doua generație. Biserica Buna Vestire a avut rolul principal în crearea și consolidarea legăturilor dintre cele două grupuri. La Casa română construită lângă biserică, aflată atunci pe strada Iberville, tinerii se întâlneau în fiecare sâmbătă seară pentru dans, manifestări culturale, ceremonii religioase, toate favorizând cunoașterea reciprocă și contopirea celor două grupuri. Așa cum spunea Nicolae Pora, „Fetele de aici se mirau ce deștepți eram noi, care vorbeam atât de corect românește, iar noi ne miram cum vorbeau ele de frumos englezește.”

În noiembrie 1953, Victor Focșeneanu se căsătorește cu frumoasa Jeane Teleaga, devenind cumnat cu prietenul lui, Alexandru Carpen, ce luase de soție cu un an înainte pe Sylvia, sora acesteia.

Victor Focșeneanu va rămâne toată viața atașat comunității din jurul Bisericii Buna Vestire, mai ales grupului format de valul „său” de imigranți ce-l va include în 1951 și pe noul preot, Petre Popescu, sosit de curând din Franța.

În 1972, biserica de pe strada Iberville trebuia demolată din cauza infiltrărilor de apă de la conductele orașului ce-i produc deteriorarea structurii. El va fi printre sprijinitorii părintelui Petre Popescu la inițiativa acestuia de

construire a noului lăcaș pe strada Christophe Colomb. În 1983, el își aduce de asemenea aportul la construirea actualei Case parohiale și de festivități și a casei preotului.

De-a lungul anilor, Victor Focșeneanu a fost membru al Comitetului Parohial al Bisericii Buna Vestire pe care a susținut-o în toate momentele grele din istoria ei.

Victor și Jeane Focșeneanu au avut doi fii, în 1953 pe George și în 1958 pe John.

La 18 septembrie 2008, cu două luni înainte de a atinge respectabila vârstă de

90 de ani, Victor Focșeneanu s-a stins din viață.

Astăzi, nepoții săi Isabelle și Daniel, copiii lui George și Radica, frecventează Școala română duminicală, amintindu și că bunicii lor, Victor și Jeane, au contribuit alături de părintele Petre Popescu la înălțarea acestui așezământ românesc și canadian, Complexul Buna Vestire din Montreal.

Din activitatile Scolii Duminicale a Bisericii "Buna Vestire"

Universul iubirii materne

Cuvantul *mama* desemneaza cel mai tainic si profund univers, universul iubirii materne, un univers intemeiat pe jertfa, pe sacrificiu, pe lacrimi. In temelia iubirii unei mame stau zidite framantari interioare, nelinisti, insomnii, cearcane. Ca si o mare linistita la suprafata, dar agitata in adancuri, mama vegheaza asupra copiilor ei

Cel mai mare dar pe care il face Dumnezeu femeii este *maternitatea*. Femeia se implineste prin maternitate, isi gaseste sensul existential. Ea este aureola femeii. Fiecare viitoare mama primeste *vestea cea buna* a unei vieti unice si irepetabile care se naste in pantecele ei. Si la aflarea acestui miracol, a acestei mari taine fiecare mama ar trebui sa spuna ca si Fecioara Maria: *Mareste suflute al meu pe Domnull.* (Luca1, 46)

Din activitatile Scolii Duminicale a Bisericii "Buna Vestire"

Modelul demn de urmat pentru o mama este Maica Domnului, *maternitatea prin excelență, maternitatea sacra*. Numele *Maria* ne descopera un sens adanc , de o mare poeticitate, acela de calauzitoare, de ocrotitoare. Conform etimologiei iudaice *Maria* inseamna *steaua marii*. E o stea care ne lumineaza drumul, care ne lumineaza si orienteaza mintea in valurile crude si involburate ale vietii. Ea este Cea care face in modul cel mai deplin pe o viitoare mama sa-si inteleaga menirea, sa-si inteleaga rostul si marea responsabilitate. Nu pot sa nu remarc un gest simbolic al mamelor cand imediat dupa Taina Sfantului Botez, se apropie cu noul botezat de icoana Maicii Domnului cu pruncul in dorinta de a fi fotografiate impreuna cu icoana. Doua universuri rezoneaza misterios in acelasi timp Simti parca in acele cateva clipe vibratia maternitatii implinite, vibratia unei iubiri pe care cuvintele sunt prea sarace si goale sa o poata cuprinde si exprima.

Din activitatile Scolii Duminicale a Bisericii "Buna Vestire"

Privind cu atentie, cu ochii deschisi ai sufletului, icoana noastra orthodoxa bizantina vom avea revelatia gingasiei, tandretei divine cu care Maica Domnului isi tine in brate pruncul, cel mai de pret odor, *Lumina lumii*

Nimic nu este intamplator. Inaintasii nostri au numit providential biserica noastra "*Buna Vestire*". Ea sta sub semnul maternitatii divine. Ca o mama responsabila si vigilentă pazitoare a valorilor, ea isi invata odraslele sa o pretuiasca pe cea care le-a dat viata, si se sacrifica pentru ei. De aceea, in ziua de 11 Mai 2008, cu ocazia zilei mamei, copiii de Scoala Duminicala a Bisericii "*Buna Vestire*", au prezentat un frumos program artistic, in care au adus un omagiu celei mai dragi si iubite fiinte de pe pamant -MAMA.

Text redactat de Pr. Diacon VASILE TRIF in colaborare cu cadrele didactice ale Scolii Duminicale, Biserica "*Buna Vestire*", Montreal:

Psa. Claudia Alexandrescu, Corinne Salamis, Psa. Elisabeta Manea, Diaconita Simina Trif, Adriana Bata, Claudia Boldea, Marie-Christine Florea, Dana Folea, Anne Navin, Luciana Savulescu, Cristina Tugui, Rodica Turlea si Dan Chira.

OMUL, FIINȚĂ RELIGIOASĂ (II)

Preot Lector Ioan Glăjar

Religia apare cercetătorilor: teologi, filosofi, psihologi și din atâtea alte domenii, ca ceva profund legat de interiorul omului, de însăși logica existenței umane, ca o categorie fundamentală a existenței umane. Religia este un element primar și fundamental al spiritului uman și intră în formele constitutive apriorice de cunoaștere ale acestuia. „Mai mult decât orice reflecție, mai mult decât orice cercetare intelectuală, ... credința religioasă ... este o iluminare primară, care nu este, propriu vorbind, o cunoaștere ci orizontul pe fondul căruia se vor detașa toate cunoștințele” (J. Kamp). Mai precis spus, religia este forma apriorică logică a spiritualității umane care — înaintea și deasupra altor forme și norme apriorice de cunoaștere — ne obligă să cunoaștem lumea și lucrurile din ea sub imperiul divinității.

De asemenea, cercetătorii fenomenologiei religioase au precizat caracterul aprioric al religiei și sub latura sa psihologică. Religia are rădăcini și în acel străfund irațional al sufletului omenesc din care pornesc și pe care se bazează toate celelalte acte sufletești. Sentimentul religios, cu sensul de partea cea mai adâncă și mai tainică a trăirii religioase, constă din sentimentul stării de creatură față de Creator cu multiplele aspecte caracteristice și note esențiale: sentimentul de nimicnicie pe care omul îl simte față de Creatorul său; sentimentul de teamă sfântă (deosebită de teama profană) pe care Creatorul o inspiră creaturii Sale; sentimentul de uimire față de transcendența și majestatea divinității creatoare și sentimentul de fericire trăit în actul de adorație față de elementul de fascinație exercitat de Divinitate (R. Otto). Această stare religioasă complexă și antinomică o întâlnim în toate religiile și la toate popoarele, indiferent de nivelul cultural sau de civilizație. „Sentimentul stării de creatură față de Creator nu e un sentiment particular, aparținând unui anumit stadiu de dezvoltare a culturii și conștiinței religioase umane, ci el aparține tuturor religiilor... E specificul religios, e ceea ce a rămas ca ecou, în amintirea umanității, din actul creației, e acel „anamnesis” platonian al fiorului sacru pe care primul om l-a avut în clipa creației, când a stat „față către față” cu Creatorul... Este

sentimentul pe care omul... l-a trăit ori de câte ori s-a găsit în contact religios cu Dumnezeu său, ... un sentiment unic și specific... încercat numai în acest raport și încercat totdeauna când a intervenit acest raport și care n-a putut deriva prin stare de reflexiune sau evoluție din alte stări sau fenomene sufletești” (I. Gh. Savin),

Că omul este o ființă religioasă de la început și că n-a existat în viața omenirii nici o perioadă areligioasă ne-o spun nu numai teologii, filosofii și psihologii, ale căror considerații le-am avut în vedere până acum, ci și arheologii, paleoantropologii, etnologii, sociologii și istoricii, mai ales istoricii religiilor. Cercetările științifice ale acestora au condus la constatarea că oriunde s-au găsit urme omenesti acestea au fost însoțite de forme și obiecte cu semnificații religioase. În *poftida* faptului că — așa cum spune M. Eliade — „credințele și ideile nu sunt fosilizabile”, că ele „lasă urme fragile” și că documentele arheologice paleolitice prezintă o anumită „opacitate semantică”, s-a putut totuși conchide, cu privire la preistorie, că osemintele omenesti așezate în mormânt în poziții fetale și orientate spre răsărit (atenție deosebită acordându-se craniilor), inventarul funerar din morminte (constând din: pigmenți — în primul rând, ocrul roșu, — pietre mici rotunde pictate, figurine feminine din os sau piatră sau fildeș, cochilii de scoici, coliere, podoabe care atarnă, ofrande de hrană, unelte, arme, obiecte de artă mobilă etc.), craniile și osemintele animalelor descoperite alături de morminte, cavernele și depozitele de oase de urs, arta parietală și cea rupestră (gravuri și picturi) etc. au semnificații religioase și funcții rituale. Omul preistoric a investit cu semnificații religioase și miturile, simbolurile, ritualurile, limbajul, dansul, aștrii și fenomenele cerești, pământul și fenomenele terestre, locurile, așezările și locuințele, strămoșul mitic și animalele, profesiunile (vânătoarea, agricultura, olăritul, mineritul), metalele și furnalele etc. Toate cele arătate cuprind și transmit un mesaj religios bogat, cu multe elemente variate, dar mai ales comune, ceea ce îndreptățește sublinierea unității lui.

Aceleași lucruri se pot spune și s-au spus despre fenomenologia religioasă la popoarele arhaice de astăzi. Iar unele și

alte despre fenomenul religios, la popoarele civilizate.

Prezența religiei de la începutul omenirii, perenitatea ei în istorie și coexistența ei astăzi cu cea mai înaltă cultură și civilizație dovedesc că religia este inerentă omului. Această calitate inalienabilă a naturii omenesti a fost exprimată și în cuvântul „homo”. Dacă stabilim legătura etimologică între cuvântul homo (om) și cuvântul humo (a îngropa), deducem că denumirea „homo” indică ființa care înhumează trupurile neînsufleteite ale semenilor decedați. Or, îngroparea cadavrelor este înțeleasă de toți cercetătorii în domeniul istoriei religiilor ca o acțiune cu semnificație religioasă, ea indicând credința omului în existența sufletului deosebit de corp și nemuritor și a vieții de dincolo de mormânt. Deci, prin cuvântul „homo”, vechii latini au definit, implicit, omul ca ființă religioasă.

Ca unul care cunoștea la nivel de savant credințele, ideile și manifestările religioase ale omenirii, Mircea Eliade a folosit insistent expresia „homo religiosus”, înțelegând prin aceasta că „sacru este un element în structura conștiinței și nu este un stadiu în istoria acestei conștiințe”. La nivelurile cele mai vechi ale culturii, a trăi ca om este în sine un act religios, căci alimentarea, viața sexuală și munca au o valoare sacramentală. Altfel zis, a fi — sau mai curînd a deveni — un om înseamnă a fi „religios”. Pentru M. Eliade, „homo religiosus” este „omul total, cel pentru care elementul sacru fundamentează existența sa în lume”. Chiar dacă uneori face deosebire între sacru și religiosul propriu-zis, totuși M. Eliade definește pe „homo religiosus” ca ființă „care posedă deopotrivă un număr de credințe și care practică unele rituri”; iar „ritualul — zice tot el — reflectă caracterul sacru absolut, deoarece dezvăluie lucrarea zeilor ... a fost revelat strămoșilor de către ființe supranaturale.” În aceeași ordine de idei, trebuie să spunem că lucrarea sa de istorie a credințelor și ideilor religioase M. Eliade o începe cu primii oameni: oamenii preistorici din paleolitic pe a căror religie propriu-zisă o caracterizează ca fiind de „o configurație destul de complexă”.

Cu alte cuvinte, M. Eliade — ca, de altfel, și alți istorici ai religiilor — confirmă și întărește, pe bază de documente arheologice și istorice,

continuare în pag. 10

OMUL, FIINȚĂ RELIGIOASĂ

urmare din pag. 9

teza apriorismului logic și psihologic religios susținută din punct de vedere teologic, filosofic și psihologic de personalități de seamă ca: Platon, Descartes, Windelband, Rickert, Otto, Troeltsch, Scheller, Stăniloae, Cotos, Savin, Rezuș ș.a., apriorism exprimat într-o formă sintetică și cuprinzătoare astfel: „Religia este un fapt sufletesc primar și originar. El nu este un produs psihologic, rezultat al altor stări psihologice, nici un produs logic, postulat al unor necesități metodologice sau ideologice ale cugetării noastre. El nu este un produs al minții noastre, nici al experienței vieții câștigate în timp, ci este organic dat și indisolubil legat de însuși străfundul adâncului nostru sufletesc” (I. Gh. Savin),

Se impune acum precizarea: dacă sufletul religios al omului ține de însăși natura umană, în ce fel se poate vorbi de inascenta religiei? Religia este o stare nativă a omului, desigur nu în înțelesul de idei, conținuturi înăscute, ci în înțelesul de sfere, potențe, structuri, aptitudini, predispoziții, aspirații, apetituri, impulsuri. Realitatea divină, prezența lui Dumnezeu provoacă, stimulează, activează aceste structuri, capacități și apetituri religioase ale sufletului uman, iar revelația, instrucția, educația, cultura le dă conținuturi. Rezultatul este religia. Deci, pentru a avea religie și oameni religioși este nevoie de lucrarea Harului divin și de adevăruri revelate, de instrucție și educație religioasă. Când elanul după realitatea absolută al sufletului omenesc nu se întâlnește cu Dumnezeu, din motive sociale, politice, culturale, morale sau de altă natură, rămân zbucium și incertitudini sau ateism.

Acesta din urmă, ateismul, privit în lumina celor de mai sus, apare ca fiind o carență a sufletului uman. Mitropolitul N. Bălan îl taxa ca „decadență din firea general-omenească, o degradare a ființei omului iar, la unison cu el, filozoful structuralist Michel Foucault apreciază: „în zilele noastre... ceea ce se afirmă nu este atât moartea Divinității, cât sfârșitul omului; se descoperă astfel că moartea lui Dumnezeu și a ultimului om au același punct de plecare. Nu este ultimul om cel care anunță că l-a ucis pe

Dumnezeu?” De asemenea, ateul Le Dantec recunoaște că ateismul este „o infirmitate, o monstruoșitate, chiar... eroare fundamentală”. Să ne amintim și de cuvintele Sfintei Scripturi, prin care starea de necredință religioasă este apreciată ca anormală: „Zis-a nebunul în inima sa: Nu este Dumnezeu!” (Ps. 13, 1; Ps. 52, 1). În orice caz, ateismul nu este nicidecum stadiul superior al culturii, căci cauzele lui nu sunt nici cultura autentică și nici știința adevărată. Oamenii de știință și de cultură credincioși nu consideră ateismul ca o calitate absolut indispensabilă a omului cult. Dimpotrivă: „Numai neștiința îndepărtează de Dumnezeu. Adevărata știință apropie de Dumnezeu” (Bacon de Verulam). „Puțină știință îndepărtează de Dumnezeu, multa știință apropie de El” (Mihai Eminescu). Ateismul este — în concepția apologetului Vasile Găina — „rezultatul unei direcții perverse de cugetare”, sau — cum spune Paquier — „un produs artificial al civilizației noastre înaintate”. Susținerea ateismului este tendențioasă: ea are scopul „de a nivela, întrucât este posibil, adâncă prăpastie ce desparte pe om de animal și a face astfel plauzibilă descendența lui animalică” (Mitrop. N. Bălan). Unii oameni se vor ateii pentru a nu avea obligații religios-morale. E de subliniat apoi ca ateismul se întâlnește sporadic. Nu există popoare atee, ci numai indivizi atei. Inexistența unui popor ateu o mărturisește — între mulți alții — etnologul Quatrefages, când zice: „Obligat a trece în revistă toate rasele umane, am căutat ateismul la cele mai inferioare, ca și la cele mai ridicate dintre ele. Nu l-am întâlnit în nici o parte... Ateismul nu există nicăieri, decât în stare eretică”. În raport cu masivitatea populațiilor religioase, minoritatea infimă a indivizilor atei constituie excepția care întărește regula: universalitatea religiei, adică adevărul că omul este ființă religioasă. Acest adevăr este confirmat și întărit și de „gena religiei”, recent descoperită la om. Existența unei gene a religiei oferă, pentru comportamentul religios al omului, și un temelie biologic în codul genetic moștenit și îndreptățirea de a vorbi despre un instinct spiritual-religios al omului. Oare, nu spunea, de mult, psalmistul: „Dumnezeule, Tu ești Dumnezeul meu: la Tine alerg dis-de-diminează. De Tine însetează sufletul meu și trupul meu după Tine tînjește, ca un pământ pustiu, sec și fără apă?” (Ps. 62, 1-2).

Ca ultimă concluzie, putem spune, deci, că expresia „om ateu” e un non-sens, o împerechere de termeni contradictorii. În cel mai bun caz, putem spune că ea are înțelesul de om pentru care sacralul e ascuns în profan.

(Publicat în „Îndrumătorul bisericesc”, Sibiu, 1991, pag. 72-78 și republicat în volumul „Credința ortodoxă și viața creștină”, editat de Mitropolia Transilvaniei, Sibiu, 1992, pag. 5-13)

Vorbă-n pene

Pastel de Daniel Constantin
Manolescu

*Pe o sârmă-ntinsă-n culme,
Stau trei vrăbii la taifas :
C-au zburat cocorii-n lume
Și doar ele au rămas.*

*«-Este clar!-zise cea mică-
Si perfect documentat ;
De zăpezi le este frică,
Deci...de-aceea au plecat.»*

*«-E posibil !- zise dada-
Însă vezi, te cam pripești,
Treaba asta cu zăpada,
Ai cules-o din povesti.*

*-Iată ! Ciorile din față,
Nu prea se cam sinchisesc
Si-am văzut chiar ieri o rață
Cu soborul cel leșesc.»*

*Zice-a treia : «-Este toamnă !
Si din neamul păsăresc,
Emigrează, dragă doamnă,
Cei ce-n Martie sosesc.»*

Taina nopții

Mariana Gheorghe

Sunt trairi și iubiri pe care
le-am picurat în ore de
noapte pe pagina creației.
Sper din toată inima ca ele
să bata la poarta inimilor
românești și să le mângâie
asa cum toamna asta
minunata stie s-o faca.

MAMUCA

Agale imi colind un gând de vara
Peste grădina ametita de miros
Te vad cum cosi sub nucul de afara
Iar eu mamuca-s prinsa-n joaca fara
rost.

Acus soseste Zăua Câmpeneasca
Stergarul cela este-aproape gata
Tatuca-i dus la vie s-o cosasca
Si casa-i varuita si-i gatata.

Si multe griji iti mai asterni mamuca
In musca ce o cosi cu ochii-ti calatori
Ca-i neprasit porumbul de pe lunca
Si fiul tau cel dus iti scrie rareori.

Si mâine-i ziua Domnului cel Mare
Cu lumânare ai sa mergi in deal la buna
Si lacrimi ti-or jeli frânturi de viat-
amare
Ce-n cosul cu tamâie se cununa.

Mai coase mama si gândurile mele
Stergarul vietii sta neispravit pe masa

Acarita² mi-e plina de-amintirile
Umbrite doar de nucul de acasa.

SI DE-AR FI...

Si de-ar fi sa ma lasi ca sa plec, sau sa
mor
Ancoreaza-ma-n dor cu aripi de zbor
Sa mai pot jumatati de drum sa-mi
colind
Paralel cu pasi grei de veac tropaind.

Sa nu uiti sa-mi mai lasi si destin agatat
Insa, scutura-l bine de-alint cocârjat
Si cu multa rabdare de l-oi tese la poale
Pune-i dor de parinti si a mea inchinare.

Când pe prispa iubirii adapi umbre albe
Pe furis mi te-oi ninge-n clondirele dalbe
Te-oi purta sub geana la hotarele lumii
Dac-ar fi sa plec sa m-adun cu
strabunii.

Sa-ncoltesti aleanuri in timp semanate
Când te-adii in taceri si dansuri uitate
Rasfirate-n geamat de patimi si dor
Dac-ar fi sa ma lasi ca sa plec sau sa
mor.

**DOAR TU, DESPRE TINE,
CU TINE**

Ma rotesc dupa sufletul tau
Ma-ndoiesc si ma frâng asteptând
Si-n secunde imi prind cu parere de rau
Remuscari din trecut si te plâng.

Si din lumea-mbracata in ruga si ingeri
Cu priviri inghetate ma plângi ca mai
sunt
Eu arzând te astept in cetati la hotarele
lumii
Ma topesc dezgolita doar cu tine in
gând.

Si când ceasul strabate un ultim minut
Tu m-astepti imbracat in iubire,
Eu mi-i plâng pe cei dragi, tu m-astepti
cu-n sarut
Si-n pierzania mea esti doar tu, despre
tine, cu tine.

MIROS DE TARA

Miroase-a batrânete-n tara asta
Unde doar cabotinii n-au habar
C-aripa frânta isi cauta Maiastra
Sa-si toarne inocenta in amar.

Miroase-a ironie-n tara asta
Când pasaport are al sau grânar
Peste palmasul satului cazu napasta
Sa-si poarte truda precum un harbar.

Miroase-a natângie-n tara-n care
Destinul neamului respira sub cortina
Tenorii cânta-n goana partitura mare
Fals adormita sub calpac³ de zebelina.

Si când miroase de departe a schimbare
In tara ce musuroieste lângă Prut
Stefan ne dojeneste-n lectii de iertare
Pecetuite-n doruri cu care ne-am
nascut.

MIROS DE LILIAÇ

Miros de liliac se-asterne iara
Pe ulita ce-adoarme sub un deal
Din care suflet bidiviu isi face gara
Când isi petrece ultimul hamal.

E lunga ulicioara cea batrâna
Si-n fiecare poarta sta un zodiac
Destinul lasa inca urme in tarâna
Când cerne cu miros de liliac.

La poarta alba sta sareta obosita
Si când o mâna birjarul cel novac
Biciusca plânge in mâna-i incalzita
Doar când mai ploua cu miros de liliac.

E strajuit un pumn de juraminte
De banca lustruita-n vechiul lac
Ce stie-a-si plânge doruri adormite
Când scuturate-s flori de liliac.

Si-n casa ce priveste ulicioara
Stau filozofii lumii la taifas
Se-mbata cu destin de prin camara
Unde miros de liliac a mai ramas.

3 calpác: Căciulă mare sferică sau cilindrică,
de piele neagră, tivită cu blană scumpă, pe
care o purtau domnul și boierii mari (mai
târziu și negustorii străini).

2 acăriță: Cutiuță în care se păstrează ace, ață
și alte mărunțisuri necesare la cusut

Un scriitor craiovean – Dumitru Matei

Dumitru (Dem) Matei, născut în 1927 la Ghiroiu, în județul Vâlcea, și-a desfășurat aproape toată cariera de inginer agronom proiectant la Craiova, cu o excepție notabilă de 4 ani petrecuți pe un contract de muncă în Algeria. Ajuns la anii pensiei, dând curs unei vechi pasiuni, până atunci cunoscută doar de membrii familiei, s-a apucat de scris. Începând din 2004, n-a lăsat să treacă un an fără să-și vadă publicată măcar o carte. Un jurnal de călătorie în Algeria, un volum de memorii, un studiu despre satul românesc din interbelic, o piesă de teatru, un eseu care-l desființează pe un oarecare Dan Brown și, de curând, un volum de versuri.

Prezentăm românilor de la Montreal două poezii din această ultimă carte („Gânduri”, Ed. Contrafort, Craiova, 2008) și un fragment de proză dintr-un volum mai vechi („Satul românesc și-al său trecut”, Ed. Contrafort, Craiova, 2006).

Autorul are fata și nepotul la Montreal. Poezia „Apel” pare imaginea în oglindă a unei poezii scrise de un poet român din diaspora. Cel din urmă cântă de dor de țară. Cel dintâi, de dor de cei plecați.

Redacția

APEL

Eu știu că sunteți prea departe
Și mă gândesc mereu la voi
Oceanele și vremurile toate
N-au fost impedimente pentru noi.

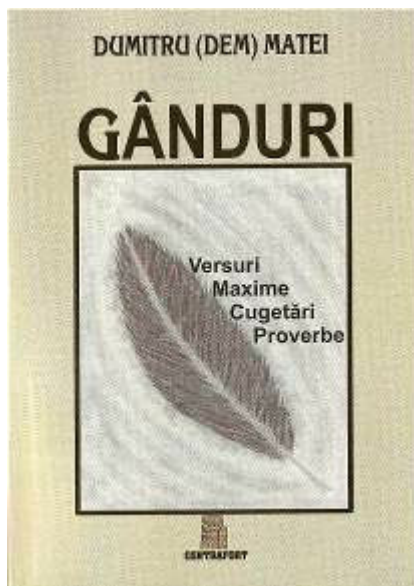
Anii petrecuți împreună
Rămân o mărturie vie
Un vis, o amintire bună
Și-n inimi, numai bucurie.

La noi, plecat-au prieteni și bunici
S-a stins și buna voastră mamă
Mă duc și eu când rându-mi va veni
Dar asta oare ce înseamnă?

Aici trăit-au bunii și străbunii noștri
Când fericiți, când supărați
De ce acum voi și copiii voștri
Să fiți din țară desrădăcinați?

Luați bine seama, dragi intelectuali
Voi lucrători, voi căpșunari
Că viața voastră-acolo nu-i mai bună
Decât în vatra noastră cea străbună.

Nu mai gândiți la sărăcie
Ea dispăre dacă-i hărnicie
Uitați cu toții visele deșarte
Veniți acasă, mama noastră este
ROMÂNIA.

IN MEMORIAM

Fiind plecat de ani de zile
De la casa părintească
Caut să îmi vin în fire
Tot privind printr-o fereastră.

Mă culc plâns într-o odaie
Unde toate-s răvășite
Gândesc la ce-o să mai fie
Și tristețea mă cuprinde.

Pe măsuța prăfuită
Le văd toate cum au fost
Văd și lada-mbătrânită
Așezată-n colț cu-n rost.

Ude ești tu-acuma, tată
Să te văd voios prin curte
Iar tu, mama mea cea bună,
Să mă mângâi, să-mi spui multe.

Tot gândind în patul rece
Ne-ncălzit de multe zile
Aud ceva care trece
Pe podea, încet, și geme.

E micuțul greieraș
Cric-cric-cric mereu el spune
Venit din al său sălaș
Rămas singurel pe lume.

Că stăpânii-s duși departe
În cimitir, lângă bunici,
Fără să mai știe-o cale
Să se-ntoarcă-n casă, aici.

Și gândesc, gândesc întruna
Ce sunt ei și ce sunt eu
Ei țărână... și un nume
Care-acuma e al meu.

Supărat, în miez de noapte
Și cu somnul dispărut
Aud găzele șoptindu-mi
Și tot cuget la trecut.

Unde ești, tată, acuma,
Să-ți sapi pomii din grădină?
Unde ești, tu, mama mea,
să îmi spui o vorbă bună?

Am plecat tare departe
Lăsând în urmă plugul și plăvanii
Trimis de voi să învăț carte
Să-mi făuresc destinul, anii.

Cugetând târziu în noapte
La ce-a fost și ce mai este
Resemnat, le-accept pe toate
Și le văd ca pe-o poveste.

SOSIREA BRAVILOR

În satul de pe Valea Peșenii venise de la oaste și feciorul lui neica Dumitru, veteranul de la „77” care luptase cu Osman Pașa la Plevna.

Bucurie mare, pentru el și pentru mama Ecaterina, că le-a venit băiatul acasă teafăr și nevătămat. Își puseseră în el speranța că pune la punct gospodăria și pământul, că-și face o familie și le alină și lor bătrânețea. Aceleași sentimente de bucurie au fost din partea rudelor, vecinilor și prietenilor apropiați. Le venise acasă artileristul regimentului 2 Slatina, lăsat la vatră cu gradul de sergent. Soarta l-a plimbat prin multe locuri. Luase parte la începutul dezastrului al luptelor din Ardeal, la retragerea în vechiul regat, la retragerea forțată în munții Vrancei și la Mărășești, apoi la returnul victorios în provincia de peste munți, până la izvoarele Tisei. Pentru merite deosebite, a fost decorat cu „Virtutea militară”, pe care o purta acum cu drag la piept, în ocazii festive.

Venit acasă, lua parte activă la treburile gospodărești și în câmp, dar nu-l uita nici pe camaradul de arme din satul Stoicești, pe care îl vizita în zile de sărbătoare. Se obișnuise acum cu treburile casei, fiind la curent și cu știrile satului.

Într-una din zile, prin sat era zarvă mare. Se auzea de departe zumzetul înăbușit al bățăilor de tobă. Toată suflarea satului era acum instalată în fața porților, sau în drum, să asculte ordinea

și veștile transmise de primarul comunei. La apropiere de ei și după câteva bățăi scurte aplicate cu bețele pe pielea argăsită a tobei, paznicul a zis: „Toți feciorii satului care au fost la război, să se prezinte la primărie ca să primească pământ!” Lumea, bucurasă de vestea primită, s-a pus cu întrebările pe moș. Îl întrebau unde și în ce fel, că din pământurile bisericii și școlii sunt câteva pogoare rămase, de coaste surpate, cu mărăcinișuri. Moșul, obosit, cu ditamai butoiul atârnat de gât, s-a așezat la capătul unui pod și le-a spus, arătându-le cu mâna.

„Ho, ho, taică departe de aici!”

Privea sârmanul în zare, iar curioșii îl săcăiau cu fel și fel de întrebări, de parcă acum se și văzuseră moșieri. Cu cămașa de cânepă udă în spate și cu broboane de sudoare pe frunte și pe față, bietul moș, ca să-i potolească, le-a spus:

„Se dă, taică, avere, câte 25 de hectare de pământ ca palma, la Turtucaia ori Bazargic, crez eu.”

Nu știa el unde se află Turtucaia, dar pe la primărie auzise pe unul și pe altul de luptele purtate în aceste locuri. Veteranul și feciorul stăteau mai rezervați și ascultau vestea cea bună. Băiatul, auzind de hectarele ca palma, nu mai putea de bucurie. Neica se uita când la el, când la toboșar și nu-i venea să creadă. Cei din jur nu mai conteneau cu întrebările și tot îl întrebau pe moș dacă e departe și cum se merge cu trenul, cu mașina, ori cu căruța, câte zile se fac și multe altele. Moșul, văzându-se încolțit, a săltat din umeri, a pus instrumentul la spate și, mergând mai departe, le-a spus să vină la primar.

Pe seară, după terminarea treburilor prin curte, băiatul moșului, bine dispus, s-a adresat mios tatălui, spunându-i că este și el hotărât să plece.

„Vreau moșie mare, tată, ca a prințului Știrbei, dacă se poate. Vreau trăsură mare cu câțiva Ducipali, că m-am săturat de căruțele astea hodorogite de cazi din ele. Mai vreau o pușcă cu două focoașe, doi, trei ogari pentru iepuri și câțiva șoimi. Ai să vezi ce boier mă fac, de se miră tot satul, iar pe matală te iau cu trăsura sa-mi strângi vânatul. Ei, ce zici, nu e bine?”

Bătrânul, calm, l-a lăsat un timp să trâncănească verzi și uscate, după care l-a luat la întrebări.

„Da ce ți-a venit, băiete, nu ți-e bine? Ce mofturi sunt astea, mă copile? Noi avem de toate, mă om de Dumnezeu. Pogoanele, via, pomii, pădurea cine să le muncească și să le îngrijească, Costică tată? Bagă-ți mințile în cap și potolește-te.”

Bătrâna avea grijă de mămăliga și ciorba de lobodă care fierbeau pe vatră, dar era ochi și urechi. Asculta, sârmana, la vorbele îndârjite ale celor doi interlocutori și bombănea, dar ea zicea și tot dânsa auzea. Băiatul, dârz, nu l-a lăsat deloc pe tata Dumitru, și-i spunea când mios, când mai tare, doar l-o face să-i aprobe cererea.

„Ce, tată, că 25 de hectare de pământ sunt o avere și nu trebuie dat cu piciorul. Vă rog din suflet să mergeți cu mine și să lăsați păcatelor răpele astea, că nu ne alegem cu nimic, ba numai cu oase rupte! Ei, ce zici?”

„Cum, măi, băiete, să pleci tu acolo? Pe noi cui ne lași, Costică tată, că și morții te blestemă. Potolește-te, că suntem și noi oameni cu strânsură. Casele și conacul cui le lăsați, băiete, că țigani ăia ai lui Pascu și Dindereii abia așteaptă ca să intre. Eu nu plec, fiule, de-ai turna smoolă fierbinte pe mine. Fii cuminte, că dacă tica Ghiță s-ar scula din groapă, ne-ar face nebuni.”

„Nuu, tată, nuu, ascultă și de mine și ai să vezi ce bine trăim! E bogăție mare, ce știi matală, când pogonul umple pătulul de porumb, o să vezi ce bine ne este.”

Bătrânul, dacă a văzut că nu o mai scote la capăt cu feciorul, a început să-l ia la dărăcit:

„Păi bine măi, neisprăvitule, că mă scoți din minți, eu am fost pe coclaurile alea cu războiul și dai numai de pustiuri! Dai de păgânii aia de turci care îți sug sângele din tine. Ce știi tu? Să-ți iasă fumurile din cap, că dacă n-ai murit în război, apoi s-o știi de la mine că acolo îți putrezesc oasele, și încă fără cruce la cap, că n-are cine să ți-o pună. Să fim înțeleși, nici de s-ar întoarce apa Peșenii la deal nu te las! Mie să-mi aduci noră harnică în casă, să văd pe lângă mine câțiva nepoți! Lasă pustiul ăsta altora, care sunt dornici și nu au. M-ai înțeleș?”

Poiana luminii

Pr. diacon Vasile Trif

Poiana luminii

In poiana luminii
cuvintele ce-si leapada pielea
asemeneni unor serpi
urzesc in tacere
din spuma lor
piatra intelepciunii
cine-o atinge
fara sa fie muscat
se cuminică
din inceputul lumii

Dansul Irodiadei

Lumea beată
in dansul voluptos al Irodiadei
asterne zilnic pe tipsisie
capul Inaintemergatorului
intregul camp de lavanda
s-a umplut de lacuste
intregul univers
de mirosul fagurelui

Geana amiezii

Fiecare clopot piere
pe limba lui
cand i se zbate geana amiezii

Haiku

Stelele
albul ochilor unor heruvimi adormiti

Cetera

La atingerea genelor
secetei din miezul pietrei
i s-a rupt apa
cai albi buieci
far-de capastru
au tabarat pe pamant
improscandu-l cu spuma
din cozile lor
se naste arcusul
de dragul ceterii

Butade

tâlcuite de

Marianne Apostolache

Când iti faci un nou prieten, nu-i uita pe
cei vechi.

Prietenia unui om destept e mai de pret
decât prietenia tuturor prostilor

Poate ca pentru lume esti doar o singura
persoana, dar pentru o anumita persoana
esti intreaga lume

Dragostea marcheaza triumful
imaginatiei asupra inteligentei.

Dragostea e oarba, dar casatoria ii reda
vederea E adevarat ca femeia este
jumatatea barbatului, pentru ca un
barbat insurat nu mai este decit
jumatatea din barbatul care era.

Nu prea multa dragoste rasfata un copil,
ci prea putina disciplina.

Defectele sunt multe când dragostea este
putina.

Un pesimist este un barbat care crede ca
toate femeile sunt rele. Un optimist este
acela care spera acest lucru.

De ce cred barbatii ca atunci când
femeile flirteaza cu ei isi doresc sa fie
sarutate - când, de fapt, in noua din zece
cazuri, nu vor decât ca ei sa-si doreasca
sa le sarute?

Pentru a gasi fericirea lângă un barbat
trebuie sa-l intelegi mult si sa-l iubesti
putin. Pentru a gasi fericirea lângă o
femeie trebuie sa o iubesti mult si sa nu
incerci s-o intelegi.

Nebuniile pe care un barbat le regreta cel
mai mult in viata sunt acelea pe care nu
le-a facut când a avut ocazia.

Când o femeie incearca o rochie care îi
este strâmăta, se gândeste ca s-a ingrasat.

Când un barbat incearca niste haine
care-i vin strâmte, se gândeste ca au
intrat la apa.

Barbatul care refuza sa lupte era numit
fricos. Azi se numeste burlac.

Primul "detector de minciuni" a fost
facut din coasta unui barbat si de atunci
nu a trebuit sa i se faca nici un fel de
imbunatatire!

Stai departe de oamenii care iti
micsoreaza ambitia. Oamenii mici
intotdeauna fac asta. Cei cu adevarat
mari te fac sa simti ca si tu poti deveni
mare.

Numai cu inima poti vedea lucrurile
corect, ceea ce este esential este invizibil
pentru ochi.

Nu iti petrece timpul cu cineva care nu e
dispus sa si-l petreaca cu tine. Femeile...
sunt ca locurile de parcare : cele bune
sunt ocupate iar cele libere sunt pentru
handicapati.

Oricare ti-ar fi trecutul, tine minte ca ai
inca un viitor imaculat!

Tinerii își fac iluzii cu viitorul; bătrânii,
cu trecutul.

Medicina este știința și conștiința
însirate de teama de moarte.

Știința îmi spune că Dumnezeu trebuie
să existe. Minteia îmi spune că niciodată
n-am să-L pot înțelege. Dar inima îmi
spune că nici nu trebuie s-o fac.

Invata din greselile altora. Nu poti trai
destul pentru a le face pe toate. (E.
Roosevelt)

Dă-i unui bărbat mână liberă și te vei
trezi cu ea prin toate locurile.

Orice bărbat are nevoie de o femeie,
fiindcă sunt o grămadă de lucruri pentru
care nu poți să faci guvernul vinovat.

Un gentleman este un bărbat care nu
lovește niciodată o femeie fără să fie
provocat.

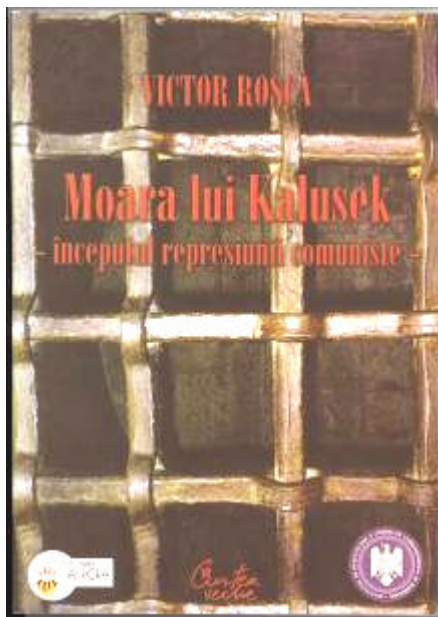
Un burlac este un bărbat care în fiecare
dimineață vine la lucru din altă direcție.

Un bărbat rămâne bărbat toată viața. O
femeie e sexy doar până devine soția ta.

Fiecare bărbat are o femeie în minte; cei
însurați, pe lângă aceasta, mai au una
acasă.

Barbatii admira femeile inteligente si le
prefera pe cele frumoase.

**Ecouri
la Moara lui Kalusek
(roman istoric),
autor Victor Roșca**

Va rog sa-mi dati voie sa va felicit pentru curajul scriitoricesc de care dati dovada când abordati o astfel de tema intr-un timp in care nu multi realizeaza ce bine ne face mirosul ranilor pe care atatia le credeau inchise demult.

Mariana Gheorghe, Vancouver,
Columbia Britanica

*Victor,
O carte ce ne deschide poarta unui trecut complet necunoscut noua, dar esential pentru cunosterea noastra.*

Corina Comaroni Lăcătuș, McMurry,
Alberta

*D-le Victor Roșca,
In sfârșit reusesc sa va trimit recenzia promisă la volumul dvs. pentru care am doar superlative.*

Carmen Poenaru

**Recenzie de
Carmen Țuculescu
Poenaru**

Recentul volum biografic „Moara lui Kalusek” semnat de Victor Roșca marchează un debut editorial deosebit de reușit așezându-l pe autor cu siguranță între maeștrii genului.

Destinul literar, ca și viața, este până la urmă o chestiune individuală. Scriitorul, oscilând cu finețe între confesiuni meditative și continua căutare a adevărului absolut, își cere dreptul la viață, locuind în lumea tinereții pierdute, în care se regăsește pe sine însuși, alături de umbrele vii ale prietenilor și confrăților de suferință din anii adolescenței.

Cultivând în proză un realism poetic, cu mitologia rurarului în sânge, lumea lui Victor Roșca devine credibilă și ne atinge autentic, încă de la citirea primului capitol.

Volumul, acoperind câțiva ani din viața autorului în perioada tulbură de suprimare violentă a democrației de către regimul comunist instaurat fraudulos în România în anul 1946, este departe de a fi o simplă înșiruire de evenimente, date, oameni și fapte. Este o operă de o triplă valoare: literară, istorică și spirituală.

Din punct de vedere literar, cartea abundă în comparații, care alături de învățăminte moral-filozofice exprimate într-un limbaj colorat, captivează cititorul și îl transpune în miezul evenimentelor, încă de la prima pagină. Însăși titlul romanului „Moara lui Kalusek” este simbolic: camerele de tortură ale Siguranței din Brașov sunt asemănătoare unei mori care frânge trupuri omenești. Observator rafinat al situațiilor și personajelor autentice, autorul relatează confruntarea dintre reprezentanții noului regim și cei care au avut curajul de a-i sta împotriva. Capitole de un tragism ieșit din comun compun această carte. În paginile lor, găsim repere și argumente de netăgăduit ale romantismului și eroismului acelor timpuri de istorie neagră.

De aceea, în ceea ce privește valoarea istorică, volumul reprezintă un adevărat tezaur de informații. Autorul precizează cu lux de amănunte denumiri, dați, localități, evenimente, dar mai ales personaje nealterate de trecerea timpului; Falsificarea alegerilor din Noiembrie 1946, abuzurile strigătoare la cer ale regimului comunist - de la

negarea drepturilor fundamentale ale omului precum dreptul la asociere și până la torturi greu de imaginat –prind viață în filele acestei cărți.

Cei pasionați de istorie găsesc aici decriptarea sensurilor și adevărata față a unei lumi condamnate să reziste și să supraviețuiască într-o perioadă surghiunită și răstignită, a începutului ocupației bolșevice în România alături de celelalte țări est-europene, sacrificate pe scena istoriei, la sfârșitul celui de-al doilea război mondial.

Indiscutabil, redescoperim aici, o lume tragică, cu lacrimi de foc și sânge pe obraz, răzvrătită împotriva sistemului comunist și a colectivizării forțate, o lume tragică în căutarea identității sale, o lume în continuă luptă pentru regăsirea drumului spre patria mamă, o lume care speră că istoria o va readuce în matca din care a fost smulșă.

Autorul știe să se disocieze de marii clasici ai literaturii române, prezentându-se cititorului cu bagajul propriului lui talent, dar și cu mesajul său profund spiritual. Deosebit de interesantă este metamorfoza autorului în închisoare: starea de confuzie, lipsurile și tortura produc exact efectul contrar celui scontat de torționari. Absolventul de liceu, cu mintea frământată de întrebări se transformă într-un veritabil ascet. Credința în Dumnezeu, pe care regimul încerca din rășputeri să o curme, a fost tocmai brațul de fier care i-a întărit pe cei care și-au pus nădejdea în El, prin rugăciuni. Cei care au ales să colaboreze cu torționarii nu numai că nu au primit libertatea promisă, ci au și plătit cu viața, devorați de „Moara lui Kalusek”

Întâlnirea cu imaginea sa în oglinda Securității îi creează lui Victor Roșca un adevărat excurs prin hățișul dosarelor. Singura dorință a autorului a fost aceea de a face cunoscută și a înțelege (în nuanțe) o epocă în care a trăit și în care s-a depășit limita unei dominații umane, intelectuale, spirituale. „Pentru a putea să te ferești de rău trebuie să cunoști răul”

„Moara lui Kalusek” și-a scris fiecare pagină cu dimensiunea, proporțiile și profunzimea fenomenului tragic pe care l-au trăit Victor Roșca și tovarășii lui de suferință, alături de un întreg popor, sub un regim demonic și distructiv, silindu-l pe scriitor să ridice vâlul de ceață care bântuie încă peste acel univers și timp irațional. Și nu-i puțin lucru! De aceea, îl obligă pe autor să continue.

Cam așa stau lucrurile!

Convorbire cu poetul George Filip la 70 de ani Ioan Barbu

Poetul George Filip va lansa în curând un nou volum omagial și cu tenta autobiografică, numit exact așa : George Filip DIN PONTUS EUXIN.

- De ce l-ai botezat chiar așa ?

- Fiindcă eu sunt din Constanța, de pe malul Marii mele cea Neagră. Volumul este aproximativ antologic. M-am gândit la Pillat din Pontus și la martirizarea lui Iisus Hristos. Sincer spus - și de ce să n-o recunoaștem, am și eu Golgota mea.

- Cum este la 70 de ani ?

- Ca să fiu sincer, este pentru prima oară în viață când ating această onorabilă vârstă. Ce-aș putea spune în plus... este bine... este rau... este normal, oamenii nu-s răi precum se pare !

- La multi ani, Poete !

- Multumesc asemenea și Dumneavoastră.

George în gura lumii:

◇ Prof. Gheorghe Obreja, București : Eu am fost elevul lui Einstein, tu esti ucenicul lui Dumnezeu.

◇ Prof Mia Idu, Constanta : Care George...care mare poet ? Pentru mine tot Gigi rămâi, pe veci.

◇ Taica Pandeale : o să-i învingi mă pe comunisti !?!

◇ Maica Floarea : Gigiii... nemernicule, mai ai grijă și de tine - mama !

◇ Prof. Stelian Filip, Tuzla : n-ai studii superioare, esti un VAX !

◇ Scriitor Ioan Barbu, Vâlcea : te iubim mă, ce dracu tot cârâi !?!

◇ Dramaturg Doru Moțoc, Vâlcea : dar cine poate povesti despre scriitura acestui sălbatic...

◇ Lucia Sturza Bulandra, București : dacă te-ai lăsa pe mine aș scoate din tine un Hamlet...

◇ Moromete : Ma bagi în draci cu limbarița ta îmbârligată. Scrie și proza - mă !

◇ Nea MARIN : citește... citește... că mai avem destul zaibărel...

◇ Vice-amiral Grigore Martes, Mangalia : Am un nebun la redacție...Du-te la dracu !

◇ Poet AHOE, Tudor George, București : Asta bea mai mult ca mine !

◇ Preot Vasile Boldeanu, Paris : Pentru tine fiule aș lăsa o clipă crucea și-aș apuca mitraliera...

◇ Prințesa Alexandra Caragea, Paris : Lângă mine esti un înger, iar prin viață un nebun sadea.

◇ Ing. Bettina Partik, Wiena : Do bist der fater fur maine Kinder...

◇ filozof Raphael Zelinger, Camerun : am înțeles că și tu ești un mare revoluționar.

◇ Sculptor Karl A., Alasca :aș dori ca puiul nostru să-ți semene...

◇ Securitatea Română :

- Și ce mai vrei de la noi ?

- Să-mi dați Țara furată, înapoi, plus tinerețea !

◇ Scriitoarea Irina Egli, Montreal : Esti un nebun, mă... un nebun frumos...

◇ Preot Petre Popescu, Montreal : Ti-o spun in fata altarului ca esti un poet, de-acum fereste-te !

◇ Muza mea DIANA D., Toronto, Canada : Ti-a dat Dumnezeu geniu, așa că tu taci și scrie !

◇ Prof. dr. ing. acad. Pompiliu Manea, Cluj, România : Regret că nu ți-am pus eu în mână sculele scrisului.

◇ Filozof Iulian Boldea, Târgu Mureș, România : poetul acesta vine din transcendentă.

◇ Tăranii din Tuzla, România : E-te-te al dracului !... Când te făcuși mă poete d-asta !?!

◇ Maria-Mea, Montreal : N-am visat niciodată...

◇ Scriitor Alex Cetateanu , Montreal : cândva ne vom mândri că am trăit pe vremea lui George Filip.

◇ Lumea ca lumea, de pretutindeni : dar cine nu-l cunoaște pe Poetul nostru ?

◇ Niște coioti literari :

- Dar cine te crezi mă... tu ?!

- Cum, n-ați aflat încă ? Eu sunt, pentru eternitate, poetul GEORGE FILIP

DIN PONTUS EUXIN**(câteva scoici)**

George Filip

LEGĂMÂNT

iubirea pentru Țară n-are dimensiune,
hotarul ei se-ntinde sub a veciei stea
e-o țară fără seamă și o legendă spune
că toți poezii lumii ar fi zidit la ea

la noi sunt nunți frumoase și holda crește
mare
iar holdele curg limpezi din munte spre
câmpii.

zidirea peste veacuri e imn de înălțare
și-n lumea asta mare nu-s și-alte
Români.

aici a prins altoiul străbunilor din vreme,
pe glia mea de veacuri cu inima-n
Carpați.

aici, din pieptul Țării, s-au ridicat în
steme
dintre legende brave, cei mai vânoși
barbați

și de-am avut norocul să înfloresc spre
soare

aici - unde zidirea e un poem nespus,
mă leg cu toata viața ca-n vremuri
viitoare
să-i dăltuiesc poemul - din toate mai
presus

COLOANA ȚĂRII INFINITĂ

trebuia cineva să ne întemeieze:
munții l-au născut pe Decebal,
Dunărea - pe bădica Traian
și timpul n-a mai cutezat să cuteze
a risipire seminția noastră pură de neam.

pe stâncile acestea din crez și granit
s-a conturat patria mea, cât o istorie;
cea mai înaltă Coloană spre infinit
străluminându-și destinul din glorie-n
glorie.

cântec prin vreme, de bucium,
a culcat domnitorii pe scuturi
sub licăr de stele

și i-a fost scris neamului meu sa urce
prin vreme de zbucium
până-n Coloana Infinită a patriei mele

MAMA - ȚARĂ

sunt prea puține flori peste câmpii
iar versu-i prea sărac, de bună seamă,
să-ți cânt lângă un cer de ciocârlii
iubirea mea eternă, Țară-mamă.

te-adun prin veac în multele-mi poeme,
pe unde ești, pe-acolo unde știu
că migăloasă îmi zidești prin vreme
statui de doruri - pentru mai târziu.

oricâte primăveri ai strânge-n nume
cu sufletul îți fac pe roruri ramă
și pruncii toți, în zborul lor prin lume,
iubirea ta ți-i cântă, Țară - mamă.

o mamă am în Țara minunată
și-o alta-n ochii mamei ninși de rouă;
vă fie vrednicia lăudată,
în veci vă voi slăvi - pe amândouă.

A FI

a fi sub al luminii clopot
în bronzul vremii chiuind,
la masă cu străbunii gliei
când sună Țara a colind.

a fi oștean cu toți bărbații
iubirii dintre cer și plai,
sorbind licori de apă vie
din toate gurile de rai.

a fi țăran la ora trează
cu cerul ars sub panoplii
și-o inimă ce nu mai bate
din cele unsprezece mii.

a fi un braț în insurecții
primindu-ți ultimul sărut
sub piatra ce-i păstrează dorul
eroului - necunoscut.

a fi în tricolor culoare
și timpul nu te va topi
în pulberi de singurătate
cât spui cu patria: A FI !

LA PONTUL EUXIN

aici, la Pontul Euxin,
pământul îl arau străbunii
cu plug din oase de rechin
sub cerul ce-l roiau lăstunii.

poetul prigonit - Ovidius,
s-a înfrățit cu-acest pământ
să-i încrusteze pe papirus
istoria de ger și vânt

și-acei bărbați legați cu vinul,
cu-n braț pe plug, cu altu-n scut,
femeile-ndulcind pelinul
și pruncii toți câți s-au născut

și lanuri greu pârguitoare,
vultanii obosiți de zbor
și tot ce-a viețuit sub Soare
pe plaiul Sciției- minor...

aici, la Pontul Euxin,
prin " Tristele „ făcând popas,
simțim în frunza de papirus
pe sciții cu furtuna-n glas

zvârlind săgeți spre armii fure,
sau călărind pe iuții suri,
cu forța brațelor - secure
mărșăluind pe sub păduri

să lase-n vremuri viitoare
însemnul demn, stropit cu vin,
ce Nasso l-a cântat cu-ardoare
aici - la Pontul Euxin...

O CARTE MICĂ ȘI CU SCRIS FRUMOS

Florin Oncescu

Era o zi de sâmbătă, înainte de prânz, când m-am dus să mă tund la o frizerie din Côte-des-Neiges. E cartierul meu, dar am luat mașina ca să câștig timp. Am parcat la câțiva pași de frizerie și am băgat 25 de bani în parcometru.

Când am intrat, o doamnă în vârstă, slabă și așezată într-un scaun cu rotile, care-mi bara calea spre masa casierei, la care oricum nu se vedea nimeni, m-a întrebat în franceză: „Dumneavoastră sunteți taximetristul?” „Nu”, i-am spus cu glas demn, ocolind-o. Doamna m-a privit, nedumerită. O altă doamnă în vârstă și slabă, stând alături, dar pe picioarele ei, i-a repetat: „Nu, nu e el”. Apoi mi s-a adresat, arătându-mi micul spațiu cu trei scaune, din care două erau ocupate, cu rol de sală de așteptare: „Trebuie să așteptați acolo.”

Am aruncat o privire spre exemplarele de revistă de amenajări interioare și grădinarit care zăceau pe măsuta dintre scaune, aceleași ca la ultima mea venire, și i-am spus: „Pot să-mi trec numele pe listă și să revin în câteva minute? Am de plătit parcare.” „Sigur”, mi-a spus ea. A întors carnetul de pe masă spre ea, a luat pixul în mână și m-a întrebat: „Cum vă numiți?” „Sorin”, am spus. „Clovis?”, m-a întrebat ea. „SORIN”, am repetat eu, răspicat. „Clovis”, a spus ea, manevrând pixul.

Am ieșit din frizerie lejer iritat de conversația cu cele două doamne. Am trecut pe la mașină și am alimentat parcometrul cu încă un dolar. Când m-am apropiat din nou de frizerie, le-am văzut prin geam pe cele două femei. M-am hotărât pe loc să fac un ocol înainte de a intra, pentru a le da timp să plece. Pentru a-i da timp taximetristului Clovis să vină să le ia. Tot atunci mi-a venit și ideea să-mi cumpăr ceva de citit, pentru

a nu fi nevoit să frunzăresc acele odioase reviste despre case și peluze.

Am mers direct la o librărie de carte uzată din apropiere, una în care mai intrasem de câteva ori. Înăuntru era numai librarul, același de la toate trecerile mele anterioare. Omul stătea la masa lui, de lângă intrare. Librăria are o unică încăpere, una lungă, cu rafturi de carte pe pereți și cu o etajeră, tot lungă, postată în mijloc. Am început să scotocesc rafturile de pe peretele din dreapta, cele cu carte de ficțiune. Am scotocit metodic. Căutam o carte interesantă, mică și cu scris frumos, în compania căreia să-mi pot aștepta rândul la tuns.

Că o voiam interesantă, nu-i nimic de explicat aici. Cine ar vrea una plictisitoare? Dar mică? Unii preferă cărțile mici din comoditate, pentru a nu le uita începutul când ajung cu lectura la mijlocul lor. Alții, din credința că un scriitor bun spune în cuvinte puține ceea ce unul prost spune în multe. Deși aceste raționamente nu-mi sunt cu totul străine, eu preferam atunci o carte mică pentru că o consideram mai potrivită lecturii în public, adică sub privirile altora. Din această perspectivă, o carte mică e ca o țigară, în timp ce o carte mare e ca o pipă. Pe stradă sau într-un parc, lumea privește cu nepăsare la unul cu o țigară aprinsă în colțul gurii, în timp ce pe fumătorul de pipă îl studiază cu luare aminte, ca să discearnă pe fața lui însemnele vanității.

Și ce e cu scrisul frumos? Voiam o carte cu litera aerisită, adică neîngrămădită, nici pe rând, nici între rânduri, o carte pe care s-o citesc fără să-mi obosească ochii după o pagină de lectură. Și nu-i numai o problemă a văzului aici, e și una psihologică, dată de ritmul întoarcerii paginii. Mișcarea regulată a paginilor îmi dă încredere în propriile forțe de cititor. Ceva avansează în mod cât se poate de vizibil. Citesc o pagină pe care, uite, o mai și isprăvesc. Acest aspect e chiar mai important la lectura în public. Una e să încremenești cu ochii la pagina întâi, dându-le celor care întâmplător te privesc ideea că nu pricepi o iotă, alta e să întorci paginile cu o față de cititor gurmând. Nu?

Deci am început să caut o carte cu caracteristicile enunțate. Au trecut cinci, zece, cincisprezece, douăzeci de minute. Autorii mei favoriți ori nu erau prezenți pe rafturi, ori erau, dar numai cu cărțoaie, ori cu cărțulii scrise îndesat. De puține ori am dat și peste câte o carte

perfectă, dar era una pe care o citisem, uneori în exact aceeași ediție. Între timp, în librărie au mai intrat doi clienți, separat. Fiecare a căutat puțin, unul a ales o carte, a cumpărat-o și a plecat, altul n-a ales nimic, a vorbit puțin cu librarul și-a plecat și el. După alte zece minute, mă gândeam să plec și eu, dar simțeam că librarul mă luase la ochi și eram jenat de perspectiva de a ieși fără să cumpăr ceva. Mă simțeam de parcă eram ținut în librărie cu forța.

După încă alte cinci minute, librarul și-a dres glasul și mi s-a adresat: „Ce căutați?” Urâsc întrebarea asta, venind din partea unui librar. Dacă mi-ar fi pus-o când intrasem în librărie, i-aș fi spus că n-aveam nici cea mai mică idee și că preferam să fiu lăsat să mă descurc singur. Dar omul mă avea client de peste o jumătate de ceas, așa că m-am simțit obligat să fiu spiritual: „Am intrat pentru că speram să găsesc *sur le coup* o carte mică și interesantă, pe care s-o citesc în timp ce voi aștepta să-mi vină rândul la tuns, la frizeria din colț.”

Am folosit expresia „sur le coup” încercând să-mi bagatelizez astfel efortul de durată depus de la venirea în librărie. Omul a tresărit: „Sur le couple? Venez ici, s'il vous plaît!” S-a aplecat în același timp spre unul din rafturile etajerei din mijlocul încăperii. M-am simțit confundat cu unul din acei idioți care cred că ar putea afla din cărți ce și cum e cu problemele cuplului. „Pas sur le couple! Sur le coup!”, i-am spus, apăsând. Omul a persistat în eroare: „Mais c'est ici!” „Non, non, vous n'avez pas compris! Sur le coup, c'est-a-dire dans un instant!” „Ah!” făcu librarul. „Merci”, i-am rețezat eu definitiv elanul.

În alte cinci minute de căutare încrâncenată, am găsit ceva bun de citit la coadă la tuns, bun și de părăsit librăria cu fruntea sus. O carte de Michel Tournier, din colecția Folio a editurii Gallimard, cu mai puțin de o sută de pagini. Am avut noroc, și eu, și librarul. Dacă nu găseam, ori dădeam în apoplexie, ori îl strângeam de gât.

ERATA:

O rugăminte. Într-un număr mai vechi de anul acesta, la semnalul pentru ultima mea carte, numele meu intrat în revista era Florian, în loc de Florin. Va rog să vegheați să nu fiu iar rebotezat.

Cu gânduri bune,
Florin

CĂLĂUZA

Mariana Muntean

TU, CALAUZA PENTRU TOTI

Iti simt prezenta-n jurul meu
Tu calauza pentru toti,
Si te chemam neincetat
Ca-n suflet Tu pe noi ne porti.

Ne protejezi de raul care,
Infernul l-a trimis la noi
Si ne cuprinzi cu-a tale brate
Ne porti cu tine la nevoi.

Opresti furtuni si deschizi poarta
Pentru cei rataciti pe drum
Si ne aduni pe toti la masa
Cu pâine calda si cu vin.

Iti stam cu totii la picioare
Sorbindu-ti vorbele cu har
Stam ca Maria simtind vraja
Ce sufletul cuprinde iar.

MAI BATE-UN CLOPOT

Mai bate-un clopot in departare
Se-aude plinset de copil,
E badea Ion ce-anchis ochii
Si pleaca sus la Domnu-n cer.

Il plâng copiii si nepotii
Caci a trait ca un crestin.
Chiar daca viata a fost aspra
El nu s-a abatut din drum

A lui sotie sta de-oparte.
Caci lacrimile au secat.

Priveste la copiii care
Pe tata-l plâng, caci i-a lasat.

Dar ea zimbeste si se-nchina
Si toti cu spaima o privesc.
Gândesc c-a prins-o nebunia
Uimiti, in soapta povestesc.

Ea insa este fericita,
Caci chipul Domnului il vede
Se plimba printre ei prea Sfântul
La fiecare le zimbeste.

Aduce liniste si pace,
Blândete multa si caldura.
Le da putere, alinare
La cei ce chinul il indura.

DE-AS FI O PASARE SA ZBOR

De-as avea aripi ca sa zbor,
Sub cerul liber, instelat
Atunci si sufletul cel trist
V-a fi usor, eliberat.

O pasare in zarea albastra
Spre culmi inalte ratacind
De-as fi, o Doamne, lângă tine
Renunt la viata pe pamânt.

E doar iluzie, dorinta
Nu pot sa fiu decât in vis
O pasare pierduta-n zare,
In universul necuprins.

George Stanciu

Victor Roșca

O comunitate nu poate exista fără
oamenii care prin puterea lor de dăruire
s-o definească, s-o reprezinte.

Comunitatea română din Quebec ce
gravitează în zona Montrealului s-a
format între anii 1904 și 1912 odată cu
sosirea în grupuri mari a românilor din
Bucovina. Dar s-a definit numai după
venirea celui de al doilea val de români
fugiți din toate părțile României, din
calea distrugătorului tăvălug comunist,
după 23 august 1944.

O mână de oameni strânși în jurul
părintelui Petre Popescu, printre care
George Stanciu, au reușit nu numai să se
întegreze vechii comunități dar și să-i

dea personalitate atât prin calitatea
intelectuală a celor nou sosiți cât și prin
atitudinea lor ostilă oricărei colaborări
cu opresorii poporului român.

Grupul venit de la Paris aduce forță
tânără, pregătită să întărească spiri-
tualitatea românească, motivată de
dorința păstrării pe pământul canadian a
tradițiilor noastre fundamentale.

George Stanciu s-a născut în 1917
dintr-o familie de aromâni originară din
Munții Pindului stabilită în Dobrogea,
apoi în orașul Constanța. A făcut studiile
superioare la Institutul Politehnic din
București și a părăsit România în 1948. A
trecut granița clandestin în Jugoslavia
comunistă stil Tito. Aici a fost trimis în
lagărele de concentrare. Înfruntând mari
riscuri, a traversat clandestin Europa
îndreptându-se spre Franța. De aici va
ajunge în Canada odată cu valul de la
Paris în 1950.

La Montreal s-a alăturat oamenilor
aproșiți de idealurile părintelui Petre
Popescu, ce-și propusese ridicarea
Complexului Buna Vestire.

În calitate de președinte al Comitetului
parohial a colaborat strâns cu părintele
Petre Popescu timp de peste douăzeci de
ani și a susținut Biserica Buna Vestire
alături de ceilalți membri ai comitetului,
protejând-o de încercările permanente
de infiltrare ordonate de dictatorii
comuniști din București.

George Stanciu s-a căsătorit în Quebec
cu Pauline, „québécoise de souche”, de
care a fost despărțit doar la 8 septembrie
2008, pentru totdeauna.

Lasă în urmă pe fii Constantin și Helen
Stanciu și cinci nepoți. La 13 septembrie
și-a găsit repausul veșnic în Cimitirul
Mont-Royal.

Le cri de désespoir

Miruna Tarcău

Un dimanche à Montréal, un homme dans la trentaine, de grande taille et de fortune modeste, déambule dans les galeries du musée des Beaux-Arts, l'un des seuls luxes qu'il peut se permettre à défaut de pouvoir acheter pour lui-même une imitation réussie d'une de ces œuvres. Perdu dans ses pensées, il s'arrête subitement devant une nouvelle toile, ou du moins, une toile qu'il ne lui semble jamais avoir vue auparavant.

Cette peinture moderne, pareille à une photographie, expose en son centre le visage rondouillard d'une jeune adolescente, souriante et entourée d'amis qui la pointent en riant avec elle. Son sourire paisible et ses joues dodues comme ceux des anges de Botticelli contrastent furieusement avec sa tenue à la fois provocante et vulgaire. Derrière elle, au loin se dressent les squelettes démembrés d'immeubles en ruines, enflammés, bombardés, aux couleurs aussi vives que celles d'un feu d'artifice. Il s'approche d'une jeune femme qui semble contempler la peinture depuis un certain temps déjà, et engage poliment la conversation par une remarque tout à fait banale :

–C'est une très belle toile.

En vérité, il la trouve plutôt étrange, mais on ne glisse pas une telle remarque à une parfaite inconnue. Contre toute attente, elle lui répond :

–Elle n'est pas faite pour être belle. Elle est triste.

Surpris, l'homme tente de réprimer un sourire.

–Pourquoi dites-vous cela? La jeune fille paraît heureuse.

–Oui, elle *paraît* heureuse, réplique-t-elle aussitôt. Regardez bien son sourire et les gens dont elle s'entoure. Elle paraît heureuse, monsieur, elle ne l'est pas. Sa voix intérieure trop longtemps réprimée lui crie à pleins poumons qu'elle ne l'est pas et que tout son monde n'est qu'une illusion, son bonheur un fantôme. Pourquoi serait-elle heureuse, monsieur?

Interloqué, il ne sait que répondre. Son sourire s'efface.

–Mais voyons, que peut vouloir de plus une adolescente? Elle est entourée d'amis, elle n'est pas affectée par la guerre ou la pauvreté représentés en arrière-plan...

–Comment, elle n'en est pas affectée? L'arrière-plan symbolise son passé et les immeubles effondrés ses amis perdus! La

guerre n'est pas qu'une notion abstraite, elle fait encore rage dans de nombreux endroits du monde, et des gens proches de vous –plus proches que vous ne le soupçonnez– sont directement affectés par elle. Ici même, à Montréal!

L'homme déglutit difficilement à cette vérité qu'il ne peut ignorer. Il réplique :

–Vous voulez dire que cette adolescente vient d'un pays en guerre, et qu'elle a dû quitter ce pays pour venir s'installer ici. Et pourquoi imaginez-vous nécessairement qu'elle est triste, ici à Montréal? Pourquoi ne se serait-elle pas intégrée? Regardez le tableau! Elle a oublié la guerre, tout cela est derrière elle, elle a une nouvelle vie!

–Pensez-vous qu'on efface aussi rapidement les souvenirs d'une vie antérieure, des amis laissés derrière soi, de la famille peut-être? Pensez-vous qu'elle soit entourée d'amis proches et que ce rire vienne du cœur, soit parfaitement sincère?

–Les adolescents s'adaptent vite aux changements, aux nouveaux milieux.

–La guerre ne fait plus d'eux que des adolescents. Ce sont des adolescents meurtris, en manque d'attention, à la recherche d'un sens à leur vie, de quelque chose qu'une bombe ne puisse pas venir détruire... Vers quoi se tournent-ils, vers qui? Ils arrivent par centaines sur une terre où tout est différent! Le noyau familial demeure le même, mais la nostalgie de la patrie meurtrie, qu'ils abandonnent ainsi, brusquement, déteint toujours sur le caractère... La personnalité *change*. Les

gens qu'ils voient ne vivent pas la même chose qu'eux et ne peuvent les comprendre, alors que font-ils? Que fait n'importe quel immigrant? Il tente de s'intégrer! Dans le cadre scolaire, les relations se nouent vite, trop vite, et tous ceux auxquels cette adolescente tentera de s'attacher se révéleront être différents de ce qu'elle croyait être. Tous ces rires pourraient être des moqueries, toutes ses blagues pourraient un jour ou l'autre se retourner contre elle. Si elle révèle ses problèmes au grand jour, elle craint d'être incomprise. Rejetée. Alors, elle se retrouverait seule, dans un pays nouveau, avec pour seule compagnie les voix lointaines de ses amis restés là-bas, dans sa patrie en guerre...

–Mais la peur d'être rejeté est parfaitement normale à l'adolescence!

–Dans un cas comme celui-là, elle est exacerbée. Qui sait si elle ne suit pas de régimes drastiques pour perdre ses rondeurs, dans le but d'être acceptée? Qui sait si elle ne s'est pas retrouvée à l'hôpital parce qu'elle s'est arrêtée de manger de crainte qu'on ne la trouve grosse et que ce soit un motif pour qu'on ne lui accorde pas l'attention dont elle a besoin pour oublier ceux qu'elle a laissés derrière elle...

–Quoi! Mais l'anorexie n'a pas le moindre rapport avec la guerre!

–Peut-être pas, mais c'est tellement, délicieusement ironique – la guerre entraîne la famine dans les pays du tiers-monde,

continuer in pag. 21

Le cri de désespoir

urmare din pag. 20

tandis que dans les pays civilisés, des centaines de filles se condamnent elles-mêmes à la famine pour être telles que le dictent les critères de beauté... D'un côté, des populations entières luttent pour leur survie; de l'autre, les riches comblent leur existence de problèmes qu'ils se créent eux-mêmes.

Un silence. L'homme reporte son regard sur la toile et réfléchit aux paroles de la jeune femme. Derrière ce groupe d'adolescents un peu banal, il ne voit toujours pas la complexité des problèmes qu'elle a énoncés.

—Vous imaginez donc que cette fille cherche à combler le vide laissé par tout ce qu'elle a quitté en demandant l'attention du milieu où elle a atterri...

—Elle ne *demande* pas de l'attention. Elle se l'approprie! Elle s'habille de manière provocante pour attirer l'attention des garçons; elle fait le clown pour montrer qu'elle est drôle; elle joue la dure pour intimider plus réservés qu'elle; elle jure et insulte et crie pour détromper tous ceux qui la croient trop innocente à cause de son air angélique... Tous les problèmes de l'adolescence, elle les subit plus intensément que tous les autres, parce que les autres, si jamais ils échouent et n'obtiennent pas l'attention qu'ils désirent, eux peuvent se consoler... Eux n'auront pas à réfléchir, lorsqu'ils seront seuls, à l'absurdité de la guerre et de ses conséquences! Ils n'auront pas cette haine et ce désir de compréhension d'un phénomène qu'on ne peut pas comprendre! Comment comprendre à cet âge qu'elle soit obligée de désertir son foyer, son école, tout ce qui faisait sa vie, parce que des intégristes religieux n'arrivent pas à s'entendre sur des notions depuis des siècles dépassées! Comment dépasser l'absurdité de la chose? Elle comble le vide émotionnel par un vide intellectuel : en cherchant à obtenir l'attention d'un entourage qu'elle connaît peu et avec lequel elle se crée rapidement des liens, elle laisse sa propre personnalité derrière elle et oublie tout ce qui faisait sa vie, son existence, avant son départ... Elle craint de paraître trop intelligente, alors elle devient bête, ne travaille plus, délaisse peu à peu ses études en leur accordant de moins en moins d'importance... Et à cause de cela, elle ne rentrera peut-être pas dans le programme qu'elle visait autrefois, comme le droit ou la médecine,

et devra se rabattre sur un métier qui ne lui plaira pas... Elle troque une possible carrière contre une popularité passagère. Tout son avenir est en péril, elle ne le réalise pas. Elle ne réalisera pleinement ses sacrifices que plus tard. Beaucoup plus tard.

Peu convaincu par les arguments de son interlocutrice, l'homme suspecte que celle-ci évacue en fait les tensions qui la tourmentent elle-même.

—Tous les adolescents dans sa situation ne réagissent pas nécessairement de la même façon, objecte-t-il.

—Non, peut-être pas tous. Mais s'ils le peuvent, si l'occasion d'être superficiels, bruyants, remarqués, moqueurs et admirés leur est présentée, la popularité constitue une échappatoire que peu auraient la force de refuser.

—Cela est vrai pour tout le monde, jeunes comme adultes. Tout le monde aime à être remarqué, apprécié!

—Apprécié pour ce que l'on n'est pas? Non! Quel adulte mettrait de côté sa famille ou sa carrière pour gagner l'estime et l'admiration de parfaits inconnus? Un adolescent peut tomber dans ce piège, mais un adulte... Pensez, lorsqu'elle deviendra adulte, elle se rendra compte de ce qu'elle a perdu, négligé et sacrifié pour passer au-dessus d'un moment difficile, pour oublier la guerre! Pensez quel choc elle aura lorsqu'elle perdra l'échappatoire provisoire dans laquelle elle s'était réfugiée!

—Elle, elle! Vous en parlez comme si elle était vivante!

—Elle est vivante. Elle vit dans chaque adolescente qu'elle représente.

Sa dernière réplique marque une fin abrupte à une conversation dont il n'aurait jamais soupçonné, en l'engageant, la profondeur ni la durée. La toile lui apparaît plus sombre, à présent. Son sourire paraît trop large, ses yeux trop humides, l'hilarité des autres jeunes trop prononcée et leur répartition dans l'espace étrangement chaotique, comme le sont probablement leurs relations. Il se surprend à analyser leur posture, leurs habits ou leurs expressions faciales, leur imaginant une personnalité. Oui, cette toile est triste avant d'être belle.

—Comment s'appelle-t-elle? s'enquiert-il.

—Je ne sais pas encore. J'ai pensé à un nom qui lui conviendrait, mais je ne veux pas la nommer parce qu'elle ne représente pas une personne en

particulier, mais tout un groupe de personnes.

Il se met à rire.

—Je ne parlais pas du sujet, mais de la toile!

—Oh, s'étonne-t-elle. *Le Cri du Désespoir*.

Il ne dit rien. Après un moment, elle rajoute :

—C'est moi qui suis l'artiste.

—Mes félicitations! Elle est très réussie!

L'air grave, elle secoue la tête.

—Si elle était réussie, vous auriez compris par vous-même pourquoi cette peinture est triste et je n'aurais pas besoin de rester là pour l'expliquer à tous ceux qui s'attardent devant elle. Je regrette de n'avoir pas été plus claire, plus explicite. Maintenant, le mal est fait...

Soudain, l'homme ressent un pincement au cœur pour cette femme, qu'il identifie facilement à celle qu'elle a représentée. Sans doute n'a-t-elle pas pu réaliser le métier qu'elle désirait pour les raisons qu'elle a elle-même énoncées, et c'est pourquoi elle se tient à présent devant sa toile, artiste incomprise qui tente désespérément de faire comprendre au monde ce qu'elle ne pouvait pas leur faire comprendre dans son adolescence.

Hochant machinalement la tête, perdu dans ses pensées, le trentenaire continue son chemin dans les galeries du musée des Beaux-Arts, en ce dimanche soir lorsqu'il n'y a plus personne, luxueux passe-temps qui nourrit l'illusion qu'il est seul dans son riche manoir... en songeant avec pitié à l'artiste désespérée qu'il vient de croiser, sans oser croire que, comme pour elle, ses visites au musée entretiennent d'anciens désirs — pour lui celui d'être riche, pour elle celui d'être comprise; celui de réussir, celui d'être aperçue... Leurs cris de désespoir demeurent étouffés dans l'illusion que leur subconscient leur prodigue pour leur permettre de surmonter d'anciens traumatismes. Toutes les erreurs ne peuvent être réparées. Lorsqu'on choisit à l'adolescence de suivre une certaine voie, il faut respecter ces choix et les regrets sont à la fois inutiles et ridicules; inutiles car ils n'apportent rien d'autre que de la souffrance, ridicules parce qu'on s'est trompé avec tant de conviction qu'on est en droit de se demander si l'adulte n'a pas tort, et l'adolescent a raison.

Seară muzicală Iacob Mureșianu

Victor Roșca

Ioana German psiholog, diplomată a Universității Concordia și deținătoare unui master în psihologie la Universitatea McGill, a organizat vineri 26 septembrie a.c. la sala de muzică a capelei istorice Bon-Pasteur, 100 rue Sherbrooke Est, un impresionant spectacol cultural românesc.

Prima parte a cuprins o prezentare a renumitei familii Mureșianu, care a contribuit la menținerea flăcării naționale românești de-a lungul ultimului secol de opresiune austro-ungară a Transilvaniei. În continuare a urmat un concert de muzică clasică compusă de Iacob Mureșianu.

Descendentă directă a Mureșienilor, Ioana German, inspirându-se din istoria familiei, a reușit să ne poarte nu numai în ambianța unei familii de muzicieni, dar și în atmosfera patriotică a vremurilor când marile personalități ale neamului nostru încercau emanciparea și evidențierea spiritului creator românesc în viața culturală din Transilvania.

În cadrul muzicii clasice românești, opera lui Iacob Mureșianu fiul are dimensiuni atât artistice cât și istorice, compozițiile sale punând în valoare motive muzicale din folclorul național.

Ioana German

Concertul, constituit din două părți, a beneficiat de interpretarea a trei valoroase artiste ale muzicii românești din Canada: pianista Dana Nigrim, soprana Paula Duca și violonista Andra Giugariu.

În partea I-a au fost interpretate compozițiile „Flori de nufăr”, „Tu n-ai iubit” – solistă soprana Paula Duca, acompaniament la pian Dana Nigrim – și „La mormântul unui amic” – violonista Andra Giugariu și pianista Dana Nigrim.

A doua parte a concertului a conținut lucrările de inspirație folclorică „Olteanca” – Dana Nigrim la pian, „Romanța”, „Mi-a trimis bădița dor” și „De la poarta bădiei-n sus” – solistă, soprana Paula Duca, la pian, Dana Nigrim.

Ovațiile și re-chemările numeroase la scenă ale unei săli arhipline au subliniat reușita remarcabilă a acestui spectacol.

Iată în continuare câteva date despre cele trei interprete.

Dana Nigrim a studiat muzica și pianul la Brașov, renumit centru cultural românesc cu o bogată tradiție artistică. Ea a crescut într-un mediu cultural deosebit, bunicul Nicolescu

Nigrim fiind un scriitor cunoscut și mama o celebră soprană a Operei din Brașov.

Dana Nigrim este bacalaureată a Liceului de Muzică din Brașov, a obținut un master pentru pian la Academia Națională de Muzică din București și un doctorat la Universitatea din Montreal. Pianistă de valoare certă, se remarcă prin interpretarea poetică, de o profundă sensibilitate. Arta sa are bogăție dramatică și este plină de personalitate.

Soprana Paula Duca

s-a născut la Brașov. Posedă două mastere în canto la Universitatea din Brașov și la Universitatea din Montreal. Paula

Duca a studiat cu celebra soprană de la Scala din Milano, Mariana Nicolesco. Sub îndrumarea acesteia, ea a interpretat două roluri principale în operele „Bastien und Bastienne” de Mozart și „Suor Angelica” de Puccini. Repertoriul său extrem de vast cuprinde arii, lieduri și melodii în limbile italiană, germană, franceză, spaniolă, română și rusă.

Andra Giugariu s-a născut la București. Studiile de muzică și de vioară le-a început la vârsta de șapte ani, la Liceul de Artă „George Enescu” din orașul natal. Cu un an înainte de a-și lua

bacalaureatul, în 1987, ea părăsește România pentru a se stabili în Canada. Aici își continuă studiile de vioară, obținând atât diploma cât și un master la Universitatea din Montreal. Din 1991, Andra Giugariu predă vioara, nivel primar, la Ecole des Cèdres de Laval și face parte din Orchestra de cameră a Universității McGill și din ansamblul Angèle Dubeau & La Pietă.

La Famille Mureșianu et son apport à l'histoire et à la culture roumaine

Ioana GERMAN

Le musée “La Maison Commémorative de la famille Mureșianu” du Brasov, a pris forme en 1968 suite à une donation faite par les descendants de la famille. Il se trouve dans une bâtisse construite en XVIème siècle et qui a été déclaré monument historique. La famille Muresianu y habitait dans la période du XIX et XX siècle.

Par la donation, les descendants de la famille mettaient en œuvre le testament culturel de Iacob Mureșianu sr. en offrant à l'état roumain, pour l'organisation d'un musée, l'espace nécessaire pour une collection de valeur de: mobilier, peintures, d'instruments musicaux (dont un est le piano du compositeur Iacob Muresianu datant du 1880), sculptures et surtout une archive d'une inestimable valeur culturelle, contenant plus de 25.000 documents. L'archive de la famille Mureșianu est une des plus riche et importantes archives de famille. Ayant eu la direction d'un journal politique pour plus de 50 ans, les Mureșeni ont eu l'occasion de correspondre avec la plupart des personnalités politique de leurs temps, autant en Transylvanie que dans les autres provinces habitées par les roumains. A part la correspondance politique, dans l'archive on trouve aussi des manuscrits des Mureșeni et des autres personnalités (des lettres, des partitions musicaux, etc.). Aujourd'hui, le musée organise beaucoup d'activités culturelles, comme des récitals de musique, plusieurs programmes éducationnelle, et expositions.

Le musée est consacré à la mémoire de plusieurs membres de la famille aux grands mérites de la vie culturelle, sociale et politique de leur temps.

Iacob Mureșianu sr. est né à Bistrita Nasaud le 28 novembre 1812. Il a étudié la philosophie et la théologie à Blaj. En 1837 il part pour travailler à Brasov. La il sera professeur au Gymnase Catholique pendant 19 ans, et directeur pour les prochains 20 ans.

Il a été collaborateur à la “Gazette de Transylvanie” et en 1850 il en devient propriétaire et rédacteur en chef. Dans ses articles publiés dans la Gazette, Iacob sr. a soutenu fortement les droits politiques, sociaux et économiques des roumains. Il a aussi mis les bases de l'école secondaire roumain du Brasov. Personnalité marquante, il a été élu Membre de l'Académie Roumaine en 1877.

En autre membre de la famille est **Andrei Mureșianu**, le cousin de Iacob Mureșianu.

continuare în pag. 23

La Famille Muresianu

urmare din pag. 22

Poète et professeur, il est né à Bistrita dans une famille modeste. A Blaj il a étudié la philosophie et la théologie. En 1838 il vient rejoindre son cousin à Brasov, où il travaille comme professeur, journaliste, traducteur et rédacteur pour la revue littéraire "Feuille pour la pensée, le coeur et la littérature" et collabore aussi à la Gazette de Transylvanie". Un véritable tribun de l'époque de la Révolution de 1848, membre actif, Andrei a écrit le poème révolutionnaire "Un Écho" ("Un Rasunet"), connu sur le nom de "Éveille-toi, Roumain!". Le poème, rédigé et publié à Brasov, a été mis en musique par Andrei et un des ses amis, professeur Gheorghe Ucenescu, en quelques jours seulement, puisqu'il a été chanté pour la première fois à la fin de mai 1848 à Braşov (et la Révolution a commencé le 11 Juin). Le poème deviendra un hymne de lutte sociale et politique, en remportant aussitôt la gloire reconnue, grâce à son message énergique et stimulant. Il a été surnommé la Marseillaise des Roumains. Dès lors, cet hymne a été chanté durant chaque conflit majeur en Roumanie, étant donné le message de patriotisme et de liberté qu'il véhicule. Après la Révolution du 1989 il devient l'hymne national de la Roumanie.

Dr. Aurel Muresianu est né le 20 juin 1847 à Brasov, fils de Iacob Muresianu sr. Il fait ses études à la Faculté de Droit du Vienne ou il obtient son diplôme de juriste en 1872. Il travaille à Vienne jusqu'en 1877 quand il renonce à sa pratique pour revenir à Brasov et prendre la direction de la Gazette de Transylvanie de son père, ou il reste jusqu'à la fin de sa vie en 1909. Très actif dans sa vie politique, il est un des membres fondateurs du Parti National Roumain. Il est l'auteur d'un des deux projets à la base du Mémorandum Transylvanien du 1892 (qui demande entre autres, un statut légal comme nation pour les roumains). Sous sa direction, en 1884 la Gazette devient le premier quotidien roumain du Transylvanie.

Traian Muresianu a été un soliste baryton à l'Opéra de Vienne. Il a aussi été un très talentueux sculpteur, ayant une riche activité artistique dans la ville de Iasi.

Iacob Muresianu jr. sera présenter en détail plus tard.

Sevastia Muresianu - la soeur du Iacob jr., a été une talentueuse chanteuse et une pianiste exceptionnelle. Elle a soutenu beaucoup de récitals.

Elena Muresianu a été la femme d'Aurel Muresianu. Elle a étudié les beaux arts à Vienne et à Munich. Elle a été la première peintre roumaine (femme) du Brasov. Conçues dans la manière de l'école de peinture allemande, les portraits de Elena Muresianu ont, à part la valeur artistique, aussi une grande valeur documentaire.

Aurel A. Muresianu Historien et publiciste, Aurel a fait ses études à la Faculté de Lettres et Philosophie de l'Université du Leipzig et à Paris ses études de l'histoire de la diplomatie, en Sciences Politiques. Il apporte une grande contribution dans le cadre de l'historiographie roumaine. Il a collaboré aussi à la Gazette de Transylvanie.

Iacob Muresianu (1857-1917)

Compositeur, chef d'orchestre, pianiste, pédagogue, rédacteur et publiciste, fondateur du première école musicale nationale roumaine, organisateur de la vie musicale et artistique du Transylvanie, Iacob-Petru Muresianu jr. est né au 29 juin 1857, a Brasov, dans une époque marquée par l'esprit patriotique. Dans la maison de Mureseni on faisait de la politique ainsi que de la musique depuis trois générations. L'atmosphère artistique de la maison parentale a été favorable à l'affirmation du talent musical du petit Iacob, doué d'une oreille absolue. Le premier événement publique pour Iacob a été en 1863 quand, à 6 ans, il a interprété au piano "Éveille-toi Roumain" de Andrei Muresianu, son oncle. Son talent musical est encouragé par ses parents, le journaliste Iacob sr. et sa mère, Sevastia, qui lui offre une bonne éducation en musique à Brasov, ou il étudie la théorie et la composition musicale, le piano et le chant.

Après des études musicales à Brasov, puis une période de professorat et d'expérience dans les cercles musicaux du Vienne, Iacob suit les cours du Conservatoire du Leipzig avec l'aide d'une bourse d'études reçu de la Mitropolie Greco Catholique du Blaj. Durant cette période il crée beaucoup de compositions. A un concours de composition en 1882 il obtient le prix "Mendelssohn Bartholdy" pour deux canon-duets.

Après finir ses études, en 1883, il revient à Brasov ou il devient professeur de musique aux Gymnase Roumain Greque-Orthodoxe et chef d'orchestre du choeur de l'église Orthodoxe "St. Nicolas" ainsi que celui de la "Réunion Roumaine du Chant". A l'époque, ces postes devaient être remplies seulement par gens de confession Greque-Orthodoxe, ce qu'il était. Ces fonctions été vacantes à ce moment la a cause de la mort du Ciprian Porumbescu (un autre grand compositeur roumain). Le credo de Iacob reste pour toujours dans son rôle d'artiste qui met tout son talent et son énergie à créer les bases et à développer l'école roumaine de musique et à l'épanouissement de la culture roumaine. Préoccupé surtout par le folklore roumain, Iacob valorise intensément cette richesse nationale en recherchant des mélodies populaires et en les adaptant dans ses compositions. Dans une de ses lettres il dit: "Nous devons chercher chez le peuple roumain, dans ses chants et ses rondes paysannes la nature de la musique roumaine. Nous devons étudier ses caractéristiques, les interpréter et adapter après les règles de l'harmonie et puis nous devons offrir cette

musique au public. Seulement de cette manière nous pouvons répandre notre musique nationale, manifestant ainsi notre individualité nationale".

Sa création prend une nouvelle direction qui devienne l'élaboration d'une conception scientifique de valorisation de l'art musicale roumaine, qui ultérieurement sera la base même de notre école nationale de musique. En 1888 il se marie avec Otilia Brandusianu, professeur de piano et très bonne soliste vocale. Elle a été un grand appui pour Iacob tout au long de sa vie dans toutes ses démarches culturelles artistiques. Ensemble ils auront huit enfants, dont quatre vivront à la maturité.

La seule qui n'a pas eu une carrière musicale, Florica serait professeure de français. Les autres seront tous implique dans la musique. Lucia et Sevastia seront des pianistes accomplies, donnant beaucoup de récitals, surtout avec la musique de leur père. Iuliu Muresianu, doué lui aussi avec l'oreille absolue, continuera avec succès la vocation musicale de son père comme pianiste et compositeur, obtenant en 1940 le prix "George Enescu". Dans ses "Souvenirs de mon père, le compositeur Iacob Muresianu", sa fille Sevastia décrit la vie dans la maison Muresianu: "Notre maison était un petit Conservatoire, dans lequel on chantait, on jouait au piano et aux autres instruments. On chantait dans des trios, des cvartets avec le piano. Mon père tenait une maison ouverte, toujours visitée par ses amis, ses étudiants...Il était joyeux et de bonne humeur même si il était fatigué par son travail de "Sisyphé": il organisa des concerts, des manifestations musicaux dans plusieurs écoles, des auditions littéraire-musicaux, chaque dimanche ses chœurs aux services ecclésiastiques. Pour ses compositions il lui restait plutôt la nuit et nous, les enfants, on le trouvait souvent le matin toujours en travaillant sur sa musique".

Dans toutes ses préoccupations artistiques, les membres de sa famille, sa femme et ses enfants, lui ont été un inestimable appui. Ils ont participé systématiquement, en qualité de pianistes, dans des interprétations vocales, comme membres de ses cœurs, dans tous les concerts organisés par Iacob.

Pour partager sa vision de la nécessité de la formation d'une école nationale de composition dans laquelle on valorise surtout le folklore roumain, Iacob crée « La Muse Roumaine », la première publication musicale roumaine de Transylvanie. Le magazine a été publié entre 1888-1907. Son caractère était éducationnel, informatif. Il contenait de la musique et des articles qui sont catégorise en trois groups : des articles a programme (dans lesquelles Iacob exposait son concept de composition), articles d'histoire de la musique (avec un but éducationnel, d'initiation et familiarisation avec l'évolution de l'art musicale et ses grandes personnalités) et des articles divers.

continuare in pag. 30

Jurnal de călătorie – XXVI -

ing. Alexandru Sandu

Turneu de inspecție tehnică la școlile din Regiunea Ecuator (IV)

Misiune prioritară la școala secundară de la Inongo incendiată de un trăsnet

Transfigurat și gri la față, Pool mă îmbrățișează și-mi spune cu glasul tremurat:

– Îți mulțumesc Alex, mi-ai salvat viața! În câteva minute ai metrizat braconierii ce atacau dinspre râu și pe cei ce vroiau să mă spintece cu mașetele! Ești un tip reductabil! Cred că s-au lecut de braconaj și de banditism!

Propun să ridicăm tabăra și să navigăm spre Bokungu, să luăm masa de prânz acolo și să ne refacem după coșmarul pe care l-am trăit.

Ne-am imbarcat și ne-am îndreptat în viteză către mijlocul râului Tshuapa, spre a nu fi expuși la eventualele tiruri a supraviețuitorilor. Piroga cu motor înaintază cu spor în amonte, străbătând apele tulburi. După circa opt ore ajungem fără alte probleme la destinație.

* * *

Bokungu Port fluvial important, deservit la fiecare 14 zile de un vapor curier de Onatra, via Boende – Ingende – Mbandaka. Nod rutier regional cu legături către N.E., via Djolu – Yahuma – Basoko – Kisangani, și prin două bretele, Nord și Sud, cu legături înspre Ikela, Lomela și Opala.

Am acostat în port și am mers direct la școala secundară unde directorul ne aștepta îngrijorat. Acesta era la curent cu peripețiile noastre întrucât tam-tamurile transmiteau mereu „știrile la zi”. Am preluat dosarul pregătit pentru mine, am făcut fotografiile și un relevu al construcțiilor și instalațiilor existente. Apoi, ne-am întors la pirogă, ne-am luat armele și bagajele și ne-am dus la hotel să luăm masa și să ne odihnim. Marinarul nostru a dormit în pirogă.

A doua zi la orele opt am pornit-o din nou în amonte, spre Ikela, punctul terminus al periplului nostru, unde ajungem în jurul orei 14.

* * *

Ikela Port fluvial terminus pentru vapoarele curier ce fac legătura cu Mbandaka de două ori pe lună. Centru comercial și nod rutier, spre Sud cu Kanaga și Mbuji – Mai și spre Est, până la Kisangani, pe malul fluviului Congo. Este dotat cu o școală primară și una secundară. Găsim aici o misiune catolică, un centru comercial, garaj și benzinărie. Din zonă se exportă ulei de palmier, cafea, cacao și ilicit... fildeș.

La școala secundară, Directorul mă aștepta cu nerăbdare ca să-mi înmâneze un

Haltă în drum spre Watsi-Congo; cu divizionerul și directorul școlii din Boende

mesaj primit prin fonie de la Divizionerul Regionalei de Învățământ:

„CĂTRE ING. SANDU ALEXANDRU LA BOENDE, BOKUNGU SAU IKELA:

Veniți urgent la Mbandaka. MISIUNE PRIORITARĂ LA INONGO. Acoperișul școlii, mobilierul și tâmplăria au fost mistuite de flăcările declanșate de un trăsnet. Au fost avariate și instalațiile sanitare din clădire. Vi s-au rezrvat locuri pentru cursa Air – Zaire de săptămâna viitoare. Confirmați imediat!”

Am semnat de primire iar directorul s-a înseninat la față. Am făcut fotografiile în interior și exterior. În timp ce măsuram cu Pool pentru relevu al clădirilor și instalațiilor, în curtea școlii intră cu viteză Jeep-ul condus de Divizionerul dela Boende. Văzându-mă acesta răsufle ușurat și-mi spune:

- Domnule Alexandru vă rog să finalizați repede măsurătorile dumneavoastră; între timp eu voi discuta cu directorul. Vom merge apoi să vă luați bagajele și plecăm urgent la Boende.

La restaurantul din port, după ce-am luat masa împreună cu marinarul nostru, am plătit, ne-am imbarcat bagajele și... la drum. În acest timp, doi inspectori școlari dela Boende au mers la Watsi – Kengo și au recuperat Jeep-ul nostru și vânatul conservat. Am ajuns la Boende la miezul nopții. Ne-am luat rămas bun de la divizioner și i-am predat o copie după documentele întocmite. A doua zi am transferat bagajele în Jeep-ul nostru și am

pornit-o în zori către Mbandaka via Lolengi, Ingende, Bokatala și Kalamba, cale de 350 de kilometri.

* * *

Cu o medie de 80 de kilometri la oră, pe la orele 17:30 depășim localitatea Bangu. Șoseaua urcă în pantă ușoară o colină despădurită. Ajunși pe creastă vedem sclipind în vale apele râului Busira. Acestea fac două coturi largi în amonte de Ingende, la confluența cu Mamboyo. De aici încolo, râul uriaș se îndreaptă către Nord-vest purtând numele de Ruki (râul negru), și se varsă în fluviul Congo după circa 75 de kilometri.

Îl văd pe Pool că reduce viteza și-mi spune excitat:

– Alex, privește spre stânga, un grup de dropii este pe mal. Opresc imediat. Ai grijă, copiii mei nu au gustat până acum carnea delicioasă a acestor păsări uriașe!

Aveam pușca cu trombon pe genunchi, încărcată cu zece cartușe cu alic. Cobor ușor, fără mișcări bruște, iau linia de ochire și de la 40 de metri, trag cinci focuri, deplasând ținta după zburătoarele greoaie. Am doborât trei păsări care cântăreau cam șase kilograme fiecare. Plin de bucurie, Pool fuge pe lângă mine să aducă prețiosul vânat. Cântând vesel, se întoarce cu zburătoarele ținute de capete, spre a nu-și păta pantalonii. Le pune în mașină, pe un plastic și dă să pornească mașina, când îl atenționez:

continuare în pag. 25

Jurnal de călătorie

urmare din pag. 24

Pescari pe lacul Mai-Ndombe

– Dragul meu, ai uitat că vânatul se conservă bine dacă-i învelit în frunze de brustur? Mergi și culege-le de pe mal. Îți fac cadou două dropii pentru „clanul” tău. Este O.K.?

După jumătate de oră ajungem la Ingende, odată cu lăsarea nopții. La hotel, ne-am dus în cameră artileria și bagajele personale, am zăvorât Jeep-ul și am angajat o „santinela” pentru a-l veghea.

Dimineața devreme am luat micul dejun și am pus cap compas Mbandaka. Aveam de parcurs circa 280 de kilometri pe un drum de laterit bine întreținut de Regia de drumuri și poduri. Rulând cu 100 km la oră, pe la orele 10 am depășit Bokatola și puțin după prânz am intrat în biroul Divizionerului regional. Acesta, surprins că am ajuns așa de repede, m-a felicitat și mi-a promis o săptămână de concediu plătit, după încheierea misiunii de la Inongo. I-am predat toate documentele pe care le-am întocmit de-a lungul turneului de inspecție, urmând ca a doua zi să-i prezint Raportul de activitate și am primit biletele de avion.

* * *

Luni la orele 14, Fokkerul decolează vijelios de la jumătatea pistei și se avântă către nori. Zburăm la 400 de metri altitudine urmând cursul majestuosului Congo presărat cu zeci de insulițe înverzite. Zărim câteva vapoare ce merg în amonte spre Mbandaka sau în aval către Kinshasa. Pe malul estic apare localitatea Irebu, așezată la vărsarea râului cu același nume, care este deversorul ce alimentează lacului Tumba. Ceva mai la sud, se formează o largă zonă aluvionară la vărsarea uriașului Ubangi. Acesta formează pe partea dreaptă frontierele cu Republica Congo și Republica Centrafricană. Cât cuprindem cu ochii, de o parte sau de alta, se întind mlaștini uriașe. După circa 10 minute, avionul face o vîltă ușoară spre stînga deasupra localității Lukolela. Pe direcția est

scipse în soarele după-amiezei, apele lacului Mai-Ndombe. Prin microfon ni se transmite să ne atașăm centurile de siguranță. Avionul survolează deja malul drept al lacului. Urmează 10 minute de coborâre ușoară după care avionul se angajează pe partea stîngă și se centrează pe axul pistei de aterizare de la Inongo. Aterizăm lin, facem taxi până în fața aerogării și așteptăm nerăbdători să se aducă scara de coborâre. Comandantul ne face semn să fim primii la ușă, deoarece eram „persoane oficiale”.

O mare de indigeni invadaseră aeroportul și cu greu ne-am făcut loc până la peron unde ne așteptau Comisarul local, divizionerul și directorul școlii „avariate”.

Pool, care mai fusese aici cu ani în urmă și-l cunoscuse pe divizioner la o reuniuni la Mbandaka, a făcut prezentările. Bagajele ne-au fost aduse de îndată. Comisarul ne-a invitat la restaurant. I-am mulțumit și l-am rugat s-o amâne pentru seară, după ce aveam să văd școala ca să-mi fac o idee clară despre importanța dezastrului produs de trăsnet.

* * *

Inongo Capitală de district, este situat pe malul de est al lacului Mai-Ndombe. Fiind un important centru comercial, are stație de radiofonie, spital, maternitate, două școli primare și-o școală secundară precum și garaje și stație de benzină. Un bac motorizat cu o capacitate de opt vehicule face legătura cu Selenge, aflat pe malul opus, de unde un drum merge spre vest până la Bolobo, pe malul fluviului, și altul spre sud, către Nioki, Bandundu – Kinshasa, cu o variantă spre sud-est, la Kikwit. Orașul este renumit turistic datorită plajei sale, magnifică și amenajată; manifestărilor folclorice, mai ales dansurile tradiționale Bobongo-Nteco; posibilității unor partide atractive de pescuit și vânătoare.

Ne-am cazat la Hotelul Lacului; modern, construit cu cinci ani în urmă, are 50 de camere și restaurant. Am lăsat în camere bagajele și artileria și i-am dat un bacșiș gras hotelierului pentru a le supraveghea apoi, directorul ne-a condus cu mașina la locul dezastrului.

Clădirea școlii era amplasată pe un teren supraînălțat cu circa 10-12 metri față de zonă, pentru a permite evacuarea ușoară a

apelor pluviale și din puțurile „pierdute” ale foselor septice. Incinta școlii în suprafață de vreo două hectare nu avea arbori înalți și era divizată în mai multe terenuri de sport prevăzute cu dotări făcute din bare metalice din care unele foarte înalte. Acoperișul practic dispăruse, mistuit de flăcări. Pe conturul din beton de care se sprijineau fermele sale apăruseră fisuri, iar în zona de impact a trăsnetului am văzut **fulgurite** (beton vitrificat de trăsnet) și armătură torsionată. Zidurile clădirii, din blocuri de ciment cu nisip, erau crăpate și deveniseră sfărâmițoase. Tâmplăria din lemn și mobilierul erau carbonizate iar instalațiile sanitare erau și ele distruse. Până și fundațiile erau crăpate. Clădirea era o pierdere totală. Totul trebuia dărâmat și construit din nou și se impunea prevederea unui paratrăsnet cu o rețea de împământare în jurul clădirii și a fosei septice.

Am făcut o serie de fotografii de ansamblu și de detalii legate de impactul descărcării electrice asupra materialelor și am recoltat eșantioane.

Seara, după ce am luat masa la restaurant, am redactat raportul de expertiză, am etichetat eșantioanele și le-am pus într-un sac de pânză.

A doua zi, după micul dejun, directorul școlii ne-a condus la biroul divizionerului local, de unde am transmis prin radiofonie, divizionerului regional, mai multe mesaje:

- Clădirea școlii secundare de la Inongo este o pierdere totală. Trebuie solicitat de la Ministerul Învățământului un nou proiect și fondurile necesare pentru construcție.

- Este urgent necesar și obligatoriu să se monteze instalații de protecție contra trăsnetului la toate clădirile școlilor din regiune.

- Am transmis apoi un mesaj pentru Kapita, la Tondo, să vină cu piroga cu motor la vărsarea râului Lambamba peste cinci zile, ca să facem o inspecție a grupului electrogen de 25 kV în vederea montării unei rețele paratrăsnet.

După masa de prânz, divizionerul ne-a invitat să facem o excursie pe lac, până la Bolia, cale de trei ore. El era interesat să preia un colet uriaș cu manuale școlare. Am coborât în port și ne-am îmbarcat bucuroși, dornici să ne delectăm privirile în această zonă renumită pentru splendoarea ei.

Lacul are o suprafață de 2325 de km², măsoară 250 de km pe direcția nord-sud și atinge „lățimea” de 18 km pe direcția perpendiculară. Patru istmuri pătrund între patru și cinci km în interiorul său. Din el se formează râul Fimi care se varsă în uriașul râu Kasai. Apele sale nu prea adânci constituie un vestigiu al mării

continuare în pag. 26

Jurnal de călătorie

urmare din pag. 25

interioare care acoperea odinioară cuveta centrală în partea sa joasă.

Un vultur pescar cu aripile larg deschise plutea maiestros deasupra valurilor cu creste înspumate ce se succedau continuu și se spărgeau ritmic de țărmlul de limonit al malului. Din înaltul cerului, un torent de raze fierbinți se revărsa asupra noastră și faleza văzută prin pâna reverberațiilor solare, avea un tremur ireal, de miraj.

Prova ambarcațiunii noastre despica voinicește valurile mici ce veneau în legiuni dinspre larg, împinse de briza fierbinte și umedă.

Pălăria de soare și ochelarii fumurii mă fereau de lumina orbitoare și fierbinte ce era repercutată de mișcarea continuă a apelor lacului. Rezemat confortabil pe un scaun la pupă, contempam orașelul care se estompa în urma noastră. Falezele roșiatice de limonit dispăreau încet, încet pe fundalul văzduhului unde nori pufoși se deplasau în orizontul îndepărtat.

Motorul sforăia uniform și avansam către nord. Pe malul stâng se vedea încă localitatea Solenge, vizavi de Inongo; acolo se poate ajunge în doar 15 minute cu bacul cu motor care asigură zilnic traversarea.

Navigam de o oră și vedem în dreapta noastră localitatea Kole, după care la circa 30 de minute zărim și casele din Kolobeke. Divizionerul virează ușor către nord-vest, spre Bolia, situată la vreo 20 km pe malul nordic. O păclă sedefie, fantomatică, plutea în aer și ne împiedica să zărim conturul malului spre care ne îndreptam. O căldură compactă și înăbușitoare se revărsa asupra noastră, îngreunând respirația și făcându-ne să transpirăm abundent. Ambarcațiunea, care până acum se legăna ușor, dintr-o dată începe să se legene mai accentuat. Privesc spre nord-vest și văd cum apare un banc de nori negri-violeți care se măreau văzând cu ochii și se lăsau din ce în ce mai jos, parcă ar fi fost atrași de apele lacului. O rafală de vânt rece se abate asupra noastră, deviind ambarcațiunea către sud-est. Norii negri se îngroșau și se fugăreau acoperind tot orizontul. Valurile deveneau din ce în ce mai mari și veneau acum dinspre nord către sud într-o cadență din ce în ce mai accelerată. Aveau crestele înspumate care se pulverizau peste noi producându-ne frisoane reci. Dintr-o dată izbucni din străfundul norilor, canonada tunetelor și sclipirea orbitoare a fulgerelor. Acestea brăzdau norii ce se lăsau foarte jos de parcă atingeau apele negre și învolburate ale lacului.

Divizionerul se străduia să străbată cu privirea tenebrele din fața provei iar eu cu busola mea îi spuneam cum să corectez direcția de înaintare către Bolia. Vântul năprasnic ne împingea către sud-est și am căzut de acord să ne îndreptăm către Lukanga, spre a ne adăposti în spatele istmului ce avansa către apele lacului pe o lungime de circa trei kilometri. Un trăsnet ca un uriaș șarpe de foc

izbucni dintr-o dată orbindu-ne cu lumina lui puternică, asurzindu-ne cu zgomotul său infernal și se prăvăli asupra unui arbore secular pe care l-am zărit într-o clipă pe mal, la lumina fulgerelor. O jerbă uriașă de foc acompaniată de milioane de scânteii sfâșie noaptea neagră ca smoala ce coborâse peste noi. Atmosfera era complet electricizată și inima bătea cu putere. Talazuri uriașe se năpusteau cu furie asupra noastră, iar vijelia a cărei intensitate creștea, devia mereu ambarcațiunea ce dansa pe valuri. Coșmarul parcă nu se mai termina; la un moment dat, prin tenebrele în care ne zbăteam zărim pentru o clipă sclipirea salvatoare a farului de la Lukanga. Am reușit să acostăm, am tras barca cu motor în portul amenajat în cricul salvator. Divizionerul a angajat o santinelă pentru a păzi ambarcațiunea și ne-am dirijat către „camera de oaspeți” de la școală. Era aproape miezul nopții; ne-am uscat hainele și ne-am culcat îmbrăcați fiind extenuați.

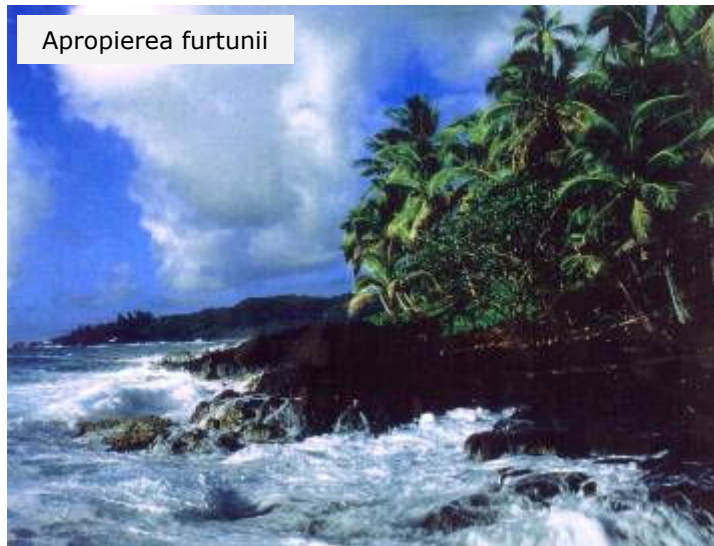
Dimineața, o zi superbă ne-a remontat moralul; am mers cu Divizionerul să-și ia în primire coletul cu manualele școlare.

Am pus direcțional Inongo și în două ore și jumătate ajungem cu bine la destinație. Cerul era senin, aerul era curat și răcoros, parcă natura și-ar fi cerut scuze pentru spaima pe care ne-o provocase în noaptea trecută.

La prânz am condus divizionerul la aeroport care a luat cursa pentru Mbandaka; luase cu sine documentele întocmite de mine și eșantioanele de la „clădirea liceului”. Dorea să intervină pe lângă Comisarul regional în vederea urgentării aprobării construcției și a alocării fondurilor necesare.

Am mers cu Pool prin oraș să ne aprovizionăm pentru „vizita” pe care voiam

Apropierea furtunii

s-o facem la pigmeii Batwa pe malul lacului Tumba (a se vedea Candela no. 1 / ianuarie 2004).

Directorul liceului ne-a condus cu mașina sa cale de 20 km până la Kolobenke; ne-am suit pe bac și în două ore am ajuns la Bolia. Am avut șansa să întâlnim un profesor local care mergea cu mașina sa la Bikoro la o reuniune cu inspectorul școlar. Ne-am îmbarcat și pe noi și după un traseu de circa 100 de kilometri am coborât la Lukanga, pe malul sudic al lacului Tumba. Ne-am cazat și am înnoptat acolo pentru că a doua zi aveam de parcurs pe jos circa 15 km pe malul lacului Tumba, până la vărsarea râului Lambamba, la sâtcutul pigmeilor.

Pool, descurcăreț și plin de inițiative, a tocmit doi tineri zdraveni ca să ne ajute la bagaje și la orele nouă ne-am angajat pe o potecă ce se îndrepta către vest și care, după un sfert de oră către nord.

Mergeam în șir indian având pe Pool în frunte iar eu eram încheietor de coloană. Poteca urca și cobora mereu pe faleza lacului, iar eu mă delectam privind mereu apele liniștite ale lacului. Cu ochii minții revedeam coșmarul trăit cu un an în urmă când am mers cu piroga cu motor la pigmei și o furtună cumplită era să ne scufunde. (vezi Candela nr. 2 / martie 2004)

Dintr-o dată, două bubuituri m-au adus la realitate; amicul meu vânașe doi tucani ce se sfădeau într-un manglier în fața sa. Surprinși, cei doi acompaniatori au pus bagajele pe potecă și schimbați la față s-au întors către mine. Uitasem să-i avertizez că nu ne vom da în lături să deschidem focul dacă vânatul ne va ieși în cale. La scurt timp, mândru ca un cocoș, Pool vine spre noi cu păsările în brațe și-mi spune:

– Alex, avem friptura asigurată pentru prânz! Dar ce-i cu tine? Ai o mină visătoare. Nu te simți bine?

Un chapitre de ma vie en Argentine – II – (Un extrait de l'Arc-en-Ciel de ma vie) Wladimir Paskievici

C'est très différent de vivre au jour le jour, en accumulant espoirs et échecs, être rongé par l'incertitude, s'emballer pour une promesse, être déçu par le manque de réalisation de cette promesse, et ainsi de suite, que de raconter, quelque temps plus tard, ce qui s'est passé en résumant les événements et les états d'âme de cette période.

Nous devions affronter trois problèmes majeurs à la fois. Le premier c'était le manque immédiat d'argent. Le deuxième était associé à la spécialité de Dadou : qui allait engager un ingénieur des mines quand les besoins en ville étaient du côté des ingénieurs civils ? La troisième difficulté provenait du fait que Dadou ne parlait pas l'espagnol. Pour résoudre le premier problème, Dadou emprunta de l'argent de Cornel, puis de Radou. Pour trouver du travail, il prépara un curriculum vitae détaillé qu'il expédia aux ministères à vocation économique et aux entreprises minières. Enfin, pour apprendre l'espagnol, Dadou prit des leçons dans cette langue qu'il apprit cependant avec beaucoup de difficulté.

Une fois les C.V. envoyés, il fallait attendre les réponses. Nous profitâmes de cette période d'attente pour chercher un appartement. Nous trouvâmes quelque chose qui nous plut, dans une des banlieues des plus agréables de Buenos Aires, le *Vicente Lopez*, sur la rue *Governador Vergara*, au 2356 je crois, tout près de la gare. De là, les trains mettaient entre 20 et 30 minutes - selon qu'ils s'arrêtaient ou non à toutes les stations -, jusqu'à la Gare Retiro d'où d'autres trains, métros ou autobus pouvaient nous mener à toute autre destination. L'appartement occupait le premier étage d'un *duplex*, une maison à deux niveaux. En bas, habitait un jeune couple avec deux grands chiens. L'appartement, auquel on accédait par un escalier intérieur, était composé de deux chambres à coucher, un grand salon, une petite salle à manger - plutôt une dînette - une cuisine, une salle de bain, une terrasse avec douche extérieure, très agréable le soir en été, et une toute petite pièce dans une tour qui donnait à la maison un air de villa méditerranéenne.

L'appartement était flambant neuf et le parquet, superbe, était en bois importé de... Roumanie. Pour se chauffer, on allumait un feu dans le foyer situé au living. La chaleur des flammes chauffait un petit réservoir d'eau qui alimentait plusieurs radiateurs bien distribués dans la maison. Pour obtenir de l'eau chaude, on disposait d'un chauffe-eau à gaz naturel. Le propriétaire, un Italien sympathique, surpris de voir que nous connaissions sa langue, nous fixa un bon loyer.

Nous fîmes venir de la consigne nos caisses avec les meubles et la vaisselle et nous nous installâmes tranquillement. Un mois après notre arrivée, c'est-à-dire en septembre 1948, nous nous sentions chez nous.

* * *

Si Dadou cherchait du travail, moi je voulais m'inscrire à l'université, plus précisément à la *Facultad de Ingenieria y de Ciencias Exactas*. Je pensais que cela allait être simple et que j'allais pouvoir commencer dès avril prochain, date du début de l'année académique dans l'hémisphère du sud.

Malheureusement pour moi, les choses n'étaient pas si simples. La première mauvaise nouvelle était que les autorités argentines ne reconnaissaient pas le baccalauréat roumain, ce qui veut dire que je devais reprendre des cours du niveau du lycée ! La deuxième mauvaise nouvelle était que pour savoir quels cours de lycée je devais suivre, on me demandait le programme détaillé de tous les cours suivis en Roumanie, traduit en espagnol et légalisé.

Ce fut quelque chose d'absolument insensé, un vrai cauchemar bureaucratique. Ainsi, par exemple, la traduction légalisée de mon diplôme de baccalauréat - pour ne prendre qu'un seul document - comprenait les formalités suivantes :

a) demander, via le consulat roumain de Buenos Aires, une copie conforme de mon diplôme de baccalauréat roumain, auprès du ministère de l'Éducation roumain ;

b) cette copie devait être traduite, en Roumanie, par un traducteur autorisé par le gouvernement roumain ;

c) la signature du traducteur devait être validée par un responsable du ministère des Affaires étrangères roumain ;

d) la signature de ce dernier devait à son tour être validée par un responsable des services consulaires argentins ;

e) la signature de ce dernier devait être validée par un responsable du ministère des Affaires étrangères argentin ;

f) enfin, la signature de ce dernier devait être validée par un fonctionnaire du ministère de l'Éducation argentin.

Je pense que j'ai commencé à haïr l'administration le jour où j'ai appris ce qu'on exigeait de moi. Cette haine fut totale, indiscriminatoire et dura toute ma vie. Lorsque, plus tard, je vins à occuper un poste dans l'administration, le souvenir de cette haine me hantait et je me fis un point d'honneur de minimiser les formalités nécessaires dans les démarches qui étaient sous ma responsabilité.

Au moins, si les étapes exigées étaient réalisables... Comme je le craignais, la démarche fut bloquée dès la première étape, le ministère roumain de l'Éducation ayant d'autres chats à fouetter que de délivrer à un émigrant en Argentine une copie de son baccalauréat ! Pendant des mois, la situation paraissait désespérée. Pendant que j'essayais, sans succès, de faire changer d'idée les autorités argentines, mon père, alerté, essayait de faire avancer les formalités à Bucarest.

Il n'éprouva pas de difficultés majeures en ce qui concerne les étapes b), c) et d) pour les programmes détaillés des cours mais, avec la copie du baccalauréat, qui était nominatif, il n'y avait rien à faire. Tout cela dura six mois environ. On se trouvait déjà en mars 1949. J'allais donc perdre encore - au moins - une année !

Ce qui m'exaspérait le plus était l'attitude des fonctionnaires : combien de fois n'ais-je pas entendu le mot *mañana*, demain. Ces gens-là n'étaient nullement pressés, on les dérangeait et ils ne comprenaient pas du tout pourquoi on voulait accélérer les formalités.

Lorsque nous vîmes que la voie normale pour obtenir la traduction légalisée du certificat de baccalauréat était bloquée, nous essayâmes d'autres voies. J'avais avec moi le certificat original. Je le fis traduire en espagnol par les services d'un notaire agréé par le ministère de l'Éducation. Rien à faire, il fallait que je passe par la filière régulière. J'ai essayé ensuite une autre démarche, en passant par le consulat roumain de Buenos Aires. Rien à faire non plus.

Comme dernier recours, j'ai essayé de tirer partie d'une traduction légalisée en français de mon diplôme de baccalauréat.

continuare în pag. 28

Un chapitre de ma vie en Argentine

urmare din pag. 27

Je fis une démarche auprès du consulat français pour essayer d'obtenir une traduction espagnole faite par eux que j'aurais pu ensuite présenter aux autorités espagnoles. Les Français se sont montrés sympathiques à mes malheurs. Ils étaient prêts à faire ce que le leur demandais à condition que je fasse valider, par le consulat roumain, la signature du traducteur français de Roumanie. Inutile de dire que le consulat roumain ne montrait aucun empressement pour s'occuper de mes problèmes.

Deux autres mois s'étaient encore écoulés. Déjà, certains me conseillaient de renoncer à mes démarches et essayer de m'inscrire au lycée en reprenant l'ensemble des matières - trois années de travail - ou mieux encore, de commencer à travailler comme simple ouvrier, d'autant plus que Dadou ne trouvait pas du travail...

Je me sentais bloqué et sans ressources. Cela me paraissait totalement injuste. J'étais furieux contre les Français qui ne m'avaient pas accepté de rentrer dans leur pays, contre les Argentins qui m'empêchaient d'étudier et contre les Roumains qui me mettaient des bâtons dans les roues. En désespoir de cause, je fis une demande d'immigration aux États-Unis et je commençai à travailler dans une usine avec Dadou, moi comme ouvrier, lui comme surveillant général.

* * *

Si moi j'avais mon lot de problèmes, Dadou avait le sien. Les demandes de travail restaient sans réponse ou bien les réponses commençaient, toutes, de la même façon : « Nous regrettons de vous informer que ... ». La réalité est que l'Argentine connaissait la fin de son boom économique. La machine tournait, mais son expansion s'était arrêtée. Il n'y avait donc plus de travail pour ceux qui arrivaient sur le marché du travail. C'est ainsi que Dadou fit la connaissance du chômage et de la psychologie du chômeur, sans bénéficier cependant d'aucune assurance-chômage.

Les gens qu'il rencontrait et les connaissances du cercle roumain lui disaient : « Ne vous en faites pas, vous trouverez bien du travail ». Ces gens ne réalisaient pas que la situation venait de changer. Pire, ils commencèrent à douter

de la capacité de Dadou de se faire apprécier. D'abord bien reçus dans la colonie roumaine, on commençait à s'éloigner de nous. On nous prêta d'abord de l'argent avec largesse, mais après six mois, les prêteurs éventuels se faisaient rares.

Ma mère vivait très mal cette crise et plusieurs fois elle déclara qu'elle voulait retourner en Roumanie : « Mieux vaut vivre dans la misère là-bas, avec mes amies, qu'ici avec des étrangers ». En fin de compte, elle dut vendre son magnifique bracelet en or massif. Dadou était désolé. Son air jovial avait disparu. Moi, je serrais les dents.

Un jour, il a bien fallu nous résigner. On n'avait pas besoin des compétences de Dadou en tant qu'ingénieur. Il fallait donc qu'il cherche du travail à un niveau inférieur. Si cela lui pesait, il ne le montra pas. Il achetait tous les matins, de bonne heure, le journal *La Prensa* (La Presse) et parcourait les petites annonces à la recherche d'une opportunité. Il discutait aussi avec des connaissances faites parmi l'immigration roumaine à Buenos Aires. Parmi celles-ci, il y avait un homme d'affaires, du nom de Enea, qui avait un peu d'argent et qui voulait investir, avec un autre associé roumain, dans une fabrique de carreaux de mosaïque.

Si les annonces dans les journaux n'apportèrent rien, une offre de M. Enea changea nos perspectives. Il voulait bien engager Dadou pour diriger sa fabrique. Quel était l'intérêt de se lancer dans ce domaine ? Eh bien, la construction domiciliaire battait son plein encore et les carreaux de mosaïque, ces pièces de pierre carrées - de 20 cm par 20 cm de dimension, mais aussi de 30 x 30 ou même 40 X 40 - de surface polie, homogène, ayant des carrelures pour le revêtement des trottoirs mais comprenant des pierres granitiques et lisses pour le revêtement des salles de bain, des couloirs des grands immeubles et des murs du premier étage des immeubles neufs, étaient en très grande demande. Tous ceux qui fabriquaient des carreaux de mosaïque en Argentine s'étaient enrichis. Pourquoi pas M. Enea et son associé ?

M. Enea fit visiter Dadou une fabrique dirigée par une de ses connaissances. Je les ai accompagnés dans cette visite. Je fus surpris par les faibles dimensions de cette fabrique. Elle occupait la surface d'une grande pièce, disons 8 m par 8 m. Au centre de la pièce, se trouvaient deux

tables de travail. Sur chacune des tables, était installée une presse mécanique qui constituait la pièce maîtresse de la fabrique. La presse était composée de deux solides pilons cylindriques rattachés par une grosse barre métallique horizontale rigide à travers laquelle pouvait se visser verticalement une pièce en forme de T. À l'extrémité des bras horizontaux de la pièce mobile pendaient des attaches en cuir qui servaient à donner à la pièce un mouvement de rotation rapide, en tirant avec force dans une direction perpendiculaire à celle-ci. À l'extrémité inférieure du T, se trouvait une pièce cylindrique semi-solidaire au reste de la barre verticale, c'est-à-dire que cette pièce descendait avec le reste de la barre mais elle ne tournait plus avec la barre au moment où elle arrivait en bout de course. C'est par cette pièce que s'exerçait la pression de la presse.

Autour de chacune des tables de travail s'affairaient quatre ouvriers. Ceux-ci remplissaient des moules métalliques avec différentes substances - morceaux de pierre concassée, colorants, ciment, sable humide -, couvraient ces moules par un couvercle métallique, les mettaient en dessous de la presse, s'allongeaient ensuite pour tirer les attaches. La barre verticale descendait, comprimait le matériel et rebondissait après vers le haut à cause de la violence du choc. Les ouvriers ôtaient le couvercle, puis les parois verticales du moule, pour enlever avec attention la pièce de mosaïque, solide mais encore fragile, ainsi obtenue. Les pièces étaient entreposées avec soin sur des lattes en bois où, en séchant, elles durcissaient.

Le lendemain, on plaçait les pièces fabriquées dans des cuves d'eau pour 48 heures. Par la suite, on les sortait et, s'il s'agissait des carreaux granitiques, on passait aux opérations suivantes : le polissage, une opération grossière qui consistait à mettre les mosaïques sur une grande meule horizontale sur laquelle on déversait du sable et de l'eau ; le traitement de la surface, opération qui consistait à égaliser la surface avec une pâte de ciment et de colorant ; et enfin, le lustrage, qui consistait à passer avec une pierre fine, suspendue au bout d'une machine rotative verticale, sur les pièces de mosaïques polies et enduites. Toutes les pièces devaient être gardées en dépôt pendant un mois avant de les vendre afin qu'elles soient suffisamment dures.

(va urma)

ILIE PURCARU NU MAI ESTE...

Drum bun
Domnule Reporter
ILIE PURCARU...

Prin involburarile veacului incheiat era nevoie de un reporter vehement, intreprinzator și de mare viteza. Ei bine, acela a fost olteanul ILIE PURCARU. S-a nascut cu 76 de ani in urma și a intrat in lupta vietii de foarte fraged, prin paginile revistei RAMURI, de la Craiova, și multe tărăsenii a dezlegat și a pus el la punct. Omul despre care scriu a evoluat rapid, s-a afirmat, desi a vâslit total impotriva inadverventelor economice, politice și sociale ale timpului vopsit cu roșul de import.

Reporterul și scriitorul ILIE PURCARU a semnat peste 50 de carti și a daruit cititorilor frondisti si ne... sute de reportaje analitice, bataioase și tot mereu PENTRU CONTRA. In lumea aceasta murdara, controversata și tradatoare omul acesta subtirel și mic de statura a stralucit ca un paloș fermecat, domnesc, daca vreți, care pre multi vânzatori de neam i-a decapitat. In culmea gloriei a fost simpatizat și aplaudat de toata România. Dar timpul a trecut, spada sa a cam ruginit și marele cavaler, obosit și hartuit de stegaraii neamprostiei, a cam obosit. S-a lepadat de rachi și de tutun. Dar anii sunt ani, s-au scurs scârțâind și la doar 76 de ani ILIE PURCARU a plecat la cer. Era pe 16 octombrie a.c. Eu și Alex. Cetateanu eram cu niste treburi scriitoricesci și mai personale, pe la Cluj. Când am aflat vestea trista despre prietenul nostru, parca am fost electrocutati. Il luasem in brate pe nu se poate!, dar realitatea ne-a convins ca se poate! Am incalcat grabnic pe bidivii unui Mercedes. In drum spre Bucuresti i-am imbarcat, la Vâlcea, pe Doamna Silvia, pe scriitorul Ioan Barbu și pe Valentin Pițigoi iar pe la ora prânzului eram la cimitirul Straulesti 2. Practic caldura era sufocanta dar in salonul mortuar era o atmosfera de gheață. Intr-o racla rece, cu capul intr-o parte, parca sfidând totul, reporterul fost vertical se odihnea acum pe orizontala. Din pacate erau prezente doar câteva familii din neam și câțiva prieteni mai devotati. Din partea oficialilor scriitorimii din Romania... nimeni! Lângă celelalte coroane

le-am depus și noi pe cele doua, din partea scriitorimii Montrealeze și din partea ziarului Curierul de Vâlcea. Lumânari... smirna... lacrimi. Doamne miluiestee... Si l-am dus pe eroul reportajului zilei in cimitir. Câțiva metri patrați, de loc ornamentati, cu o groapa in mijloc, neagra și stupida, care rânjea la noi. Mie mi-a fost frica in momentul acela. Tremurând tot ma gândeam la un avion... o prabusire inconstienta in oceanul rechinilor, au nu la o coborare printre viermii lui Dante. Groparii inflexibili au impins pamântul zgrunțuros peste pieptul aceluia care a fost marele OM-reporter ILIE PURCARU. Am adus tristetea cu noi, la Montreal,

unde oamenii de omenie s-au intristat. Ca mic stegar al latinitații noastre as mai zice ca PANTHA REI și HOMO HOMINIS LUPUS. Du-te scump prieten, i-am zis la despartirea totala... sa ne trimiti din cer un reportaj. ADIO !

poet George Filip

FEMEIA Valeria T.

FEMEIA DIN SOMN

*Atât de albă în iarba verde dormea
Încât lumina din trupul ei se ridica,
Clipei s-adâncească misterul
Un soare deasupra-i pictase chiar cerul.*

*Din părul ei ce-n vânt vâlurea
Neamuri de păsări în jur risipea,
Și trupul ei atât de frumos
Se întinse în câmpuri pe jos.*

*S-a întâmplat la fel ca și-n vise
Sub ochii mei trupul ei înflorise
O recunosc în fiecare floare
După parfum, după culoare.*

*De-o atingi, o vezi cum scânteie,
Sub ochii tăi redevine femeie
Te-ademeneste, cu iubire te-mbată
Teama c-o pierzi otrava-i pe viata..*

FEMEIA FLUTURE

*iubesc zborul fluturilor
curcubeu de culori valsând
peste câmpuri înflorite
gânduri născute în zbor vertical
aripi pe care culoarea se joacă.*

*uneori aleargă în stoluri albe
ningând peste verdele câmpurilor
alteori războinici zboară deasupra apelor*

*astăzi mă pierd în albul zăpezii
negăsind trilurile de care să mă agăț de cer*

*ascult cum şușotesce apele în adâncuri
povești despre zmei îmi povestesc rădăcinile.*

*azi nu mai sunt om
sunt doar o întindere albă atotcuprinzătoare
ascultând clopoțeii sunând la gâtul îngerilor,
privind cum albul acoperă întunericul.*

*din sufletul meu ies aburi
oasele mele ard în cuptorul trupului
cântând asemeni unui fluier
oilor albe ale gândului meu.*

*tu ești alături de mine
o fărâmă de alb care crește
pana de pasăre din care-mi vor crește aripi
ți-aud șoapta albă îmbiindu-mă la zbor.*

FEMEIA MEA

*Femeia mea nu se aseamănă cu altele,
Are fluieri fine, șolduri prelungi,
Mijloc subtire de frică-ai că-l frângi
Uneori cred că soră-i cu algele.*

*Teamă aș avea chiar de-a o-atinge,
Când lacrimă-i ce pe-obraji se prelinge,
Șerpoaică, ce se strecoară în iarbă
Cu pielea când rece când caldă.*

*Femeia mea are pasul ușor,
De o strâng în palme se preface în fum,
Lasă în urmă doar miroas de parfum
Și se-adună toată într-un nor.*

*Nu mușcă, nu latră, nu zgârâie
Doar dacă-i pui zgardă mârâie,
S-o-înfuri să nu te pună ispita
Se preface-n scânteie dând cu copita.*

*Femeia mea miroase a vară,
În fiecă zi în alt fel înfloreste,
Ba chiar într-o zi eu cred c-am zărit
Femeia mea prefăcută în pește.*

*Femeia mea nu-i ca alte femei,
Șfredel o simt și când doare arcuș,
Fină mătase mereu pielea ei
Cred că întrece chiar ursul de pluș.*

*Gura ei nu-i ca alte guri,
Un sărut de-ndrăznești ca să-i furi
Sărutul de-nceput o să ceară altul
Pe mine odată mă puse păcatul !*

*Femeia mea este tare șucară,
Iese în urbe la ceasuri de seară,
Și-oricât de mare în preajmă e turma
Ea numai mie îmi caută urma.*

FEMEIA TA

*femeia ta te așteaptă în gura peșterii
cu focul inimii aprins
și trupul plin de toate bunătățile
aștepti cu nerăbdare să i te înfrupți din rodii
să navighezi temător în lungul corpului
să muști înfometat din carnea ei
și să-i pătrunzi înăuntrul sufletului.
e atâta liniște înăuntru
încât îți auzi susurul cărnii
și corpul ți se umple de acel inefabil
ce numai din trupul femeii izvoarește.*

De la Dunăre la Saint-Laurent – punți de lumină și de culoare

Doina Hanganu-Bumbăcescu

Astfel și-ar fi intitulat pictorul român Mihai Tanciu expoziția din octombrie 2001 organizată cu prilejul celei de a doua „Conférence internationale des canadianistes de l'Europe centrale”, ce a cuprins pânze realizate în urma vizitei făcute în Canada în mai – noiembrie 1992.

La început câteva date biografice. S-a născut la Băilești, jud. Dolj, localitate cu nume de rezonanță pentru români. Să ne amintim și de alte personalități legate de istoria acestui oraș: celebrul profesor academician Ștefan Milcu și bine cunoscutul și îndrăgitul actor Amza Pellea.

Studiile pe care le-a urmat la Craiova, la Colegiul Național Carol I, unul dintre cele mai vechi licee din țară, i-au asigurat nu numai o temeinică pregătire intelectuală ci l-au format și ca om.

Acolo a beneficiat de îndrumarea unor distinși dascăli, regretații profesori Nicolae Marinache și Ion Hagiescu, care i-au descoperit talentul și pasiunea pentru desen și pictură.

Este absolvent al Institutului Politehnic București. O serioasă pasiune a sa a fost radioamatorismul pe care l-a practicat ani de zile fiind unul dintre pionierii inițierii și propășirii acestui sport tehnicoaplicativ. Datorită meritelor sale a fost ales primul șef al Radioclubului Central al României. În paginile revistei Radioamatorul, al cărei secretar de redacție a fost, a publicat multe articole pentru îndrumarea celor care doreau să se inițieze în acest dominiu. Activitatea desfășurată pe acest tărâm i-a adus titlul de „Radist de onoare al României” și pe acela de „Maestru Emerit al sportului de radioamatorism”.

În anii '60 a beneficiat de sfaturile și aprecierea clasicului picturii românești Rudolf Schweitzer-Cumpăna, care i-a deschis larg porțile atelierului său oferindu-i tânărului, pe atunci, o veritabilă ucenicie.

În prezent, Mihai Tanciu este vicepreședinte al Asociației Artiștilor Plastici – București.

Începând din 1983 a participat la mai multe expoziții de grup organizând și câteva personale. În 1993 a fost onorat cu medalia de aur la expoziția jubiliară a Ligii Navale Române.

În 1992 a vizitat orașul Montreal prilej care i-a oferit posibilitatea realizării mai multor tablouri, un adevărat dialog pe șevalet între România și Canada. Pictorul Mihai Tanciu a descoperit multe asemănări între natura de aici și cea din țara sa, imaginile demonstrând, datorită sensibilității sale artistice, că țări situate la mii de kilometri una de alta, au multe trăsături comune. Peisajele, așezate unele lângă altele, i-au fost inspirate de diferite regiuni din România sau din Canada (Le vieux Québec, Montréal sau Ottawa). Țara și locurile acestui continent i s-au dezvăluit grație fratelui său, dr. Nicolae Tanciu, de mulți ani stabilit pe aceste meleaguri. Sibiu și Quebec, Sainte Agathe (Laurentides) și Valea Doftanei dialoghează sensibil grație artei pictorului.

Ultima expoziție personală a fost organizată în septembrie 2007 la Palatul Șuțu din București. Participanții la vernisaj au înțeles că se află înaintea lucrărilor unui pictor în toată puterea cuvântului. Stăpânirea perfectă a desenului, bogăția și dinamismul cromaticii pânzelor sale au încântat vizitatorii care au recunoscut mâna unui demn reprezentant al breslei artiștilor plastici. Iubitor al naturii, dar și al orașului, Mihai Tanciu le-a imortalizat într-o suită de peisaje citadine. Așa cum a observat cronicarul Augustin Macarie, „când este vorba de construcții, artistul se dovedește un mare admirator al vechilor burguri transilvane – Sighișoara, Sibiu – Turnul Sfatului, dar și al altor locuri arhitectonice celebre din lume: Veneția – Canal Grande, Quebec – Chateau Frontenac.” Transpuse pe plan literar, aceste tablouri s-ar constitui într-un jurnal de călătorie.

În artele vizuale, portretul reprezintă piatra de incercare a talentului. „Portretul este un sumuum, dacă pictezi bine omul, cealaltă vin de la sine”, spunea Corneliu Baba, unul dintre cei mai de seamă pictori români ai secolului XX. La expoziția sa din septembrie 2007, Mihai Tanciu a prezentat o galerie de astfel de lucrări. Personalități ca Mariana Nicolesco – celebră interpretă de muzică de operă, Dan Grigore – pianist, Dinu C.

Giurăscu și C. Bălăceanu-Stonici – academicieni, medicul Irinel Popescu și mulți alții au fost prezenți pe simezele sălii de expoziție.

Mihai Tanciu este un pictor subtil; în pânzele sale se îmbină culorile calde, pastelate, cu cele vii, strălucitoare care, împreună, redau posibilitățile sufletești și sensibilitatea artistului. Arta și personalitatea lui Mihai Tanciu au un rol vital în crearea bucuriei privitorului iubitor de frumos. Autorul demonstrează prin operele sale, că pictura este o copie limpede a realității văzută prin prisma individualității creatorului care pune în tablourile sale inteligență, sensibilitate și talent. Opera lui Mihai Tanciu este reprezentativă pentru pictura noastră din secolul XX și, cu siguranță, va rămâne în istoria artei românești, așa cum a afirmat acad. Vasile Gionea.

La Famille Mureșianu

urmare din pag. 23

Iacob a travaillé et a continué à bâtir son œuvre toujours sur le même chemin, dédié à développer et émanciper la musique culte roumaine jusqu'à la fin de sa vie. A l'automne de 1916, après avoir être réfugié avec sa famille a cause du premier guerre mondiale, il tombe malade au poumons et il s'éteint a 25 mai 1917.

Sa contribution a l'évolution de la musique roumaine est premièrement de créateur d'un langage musical. Sa création comprend plus de 250 compositions: des oratoires, des balades pour solistes, cœur et orchestre, 7 opérettes, plusieurs lieder, des chorales, 25 créations de musique liturgique et religieuse, 52 pièces pour piano, 6 pièces pour grande orchestra et pièces pour fanfare.

Nobletea sufletului românesc

**Un sef de gara din
Budapesta are cuvinte
elogioase despre ostasii
armatei române**
dr. Paul Dancescu

Este multa vreme de când am ascultat, într-o seara, o poveste frumoasa cu mult tâlc. Doi români din Montréal, doi oameni deosebiti pe care comunitatea româna din Montréal i-a pierdut de multa vreme, doi oameni calzi si plini de farmec, care au fost Daniela si Stefan Mitescu, au depanat amintiri. Intâmplările povestite de ei merita sa intre in istorie.

Este mult de atunci, spuneau ei. In 1946 razboiul de abia se terminase. La 2 noembrie a acelui an, la ora 8 dimineata, pleaca din Bucuresti spre Elvetia, delegatia diplomatica a României cu destinatia Legatia Româna de la Berna. Plecarea era in vagon de dormit la trenul care trebuia sa faca legatura la Alberg cu cel pentru Elvetia.

Din delegatia româna faceau parte mai multe persoane. Sa incepem prezentarea cu ministrul Gaston Beuve care era impreuna cu sotia sa. El era ziarist international, sotia medic. Gaston Beuve era unul dintre intimii lui Titel Petrescu, socialistul la putere pe atunci. Tot din delegatie faceam parte si noi, Stefan Mitescu in calitate de consilier economic, doamna Daniela Mitescu-Antonescu si baiatul nostru de opt ani, Catalin. La acestia se adaugau Caius Valeanu, care urma sa fie secretar de legatie si care calatorea singur, Valter Cizec, consilier cultural, tot singur, si Stefan Baciu, cel care ulterior avea sa fie atasat de presa la Berna. Pe lângă persoanele din corpul diplomatic, erau si doua perechi de oameni de serviciu, dintre care Nicolae si Marioara Bucur au ramas in amintirea celorlalti. Ca sa nu mai spunem ca la tren era atasat un vagon mortuar cu soldatii americani cazuti in România in timpul luptelor aeriene. Totul era parca facut ca sa mareasca si mai mult atmosfera de tensiune si nesiguranta, atmosfera de trista aducere aminte care domnea in România in acele vremuri tulburi.

Era deci in anul 1946, indata dupa incetarea razboiului, când inasa, in loc de pace se intvedea inceputul acelei epoci de teroare, care a fost stapânirea sovietica in România. In orice moment te

puteai astepta la orice, numai la lucruri bune nu.

Chiar de la plecarea din Bucuresti, incep peripetii neplacute, care maresc ingrijorarea calatorilor deja stresati, precum se poate lesne intelege. Îndata dupa pornirea din Bucuresti, trenul întârzie zece ore la Ploiesti. Vesti de rau augur. Linia ferata era bocata de un accident in tunelul de la Timis. La frontiera de la Curtici pasagerii afla cu neliniste despre o schimbare de traseu, trenul trebuind sa treaca prin Budapesta. Se ataseaza o locomotiva ungueasca si ajung la Budapesta in 3 Noembrie la ora 5 dupa-amiaza.

Aici îi asteapta prima surpriza placuta. De la inceput, seful de gara are o atitudine de mare amabilitate fata de grupul de români. El îi sfatuieste sa nu schimbe bani la particulari, deoarece schimbul ar fi fost desavantajos, ba chiar se oferea sa le imprumute tuturor bani pentru micile cumparaturi de mâncare din seara aceea, in oras, deoarece era târziu si bancile precum si restaurantul garii erau inchise. Grupul de români urma sa-i restituie banii a doua zi, dupa deschiderea bancilor. Tot seful de gara le-a asigurat gararea vagonului pe linia întâi, de unde puteau avea legatura cu sursa de aburi care sa le asigure caldura peste noapte. Si tot el îi sfatuieste sa nu circule prin oras dupa ora 9 seara, deoarece rusii din armata de ocupatie faceau prapad. Românii nostri erau uimiti de aceasta avalansa de amabilitati, mai ales de imprumutul cu bani.

A doua zi, Caius Valeanu, care era ardelean si cunostea limba ungara, il intreaba pe seful de gara care este motivul acestor amabilitati fata de ei si, mai cu seama, imprumutul cu bani si furnizarea de caldura peste noapte. Seful de gara le destainuieste atunci ca are o obligatie morala fata de români si fata de România, deoarece cu doi ani mai inainte, pe când Budapeste fusese ocupata de armatele rusilor si ale românilor, el a avut sansa sa cada in zona de ocupatie româneasca. Ostasii români s-au purtat atât de frumos cu populatia civila a orasului, încât au lasat o frumoasa amintire, mai ales in comparatie cu rusii.

Ce comentarii putem face la asemenea destainuiri ? Este una dintre zecile de dovezi ale nobletii sufletului românesc, dovada cu atât mai pretioasa cu cât venea din partea unui ungar. De aceea,

delegatia guvernamentala a pastrat o frumoasa amintire a trecerii prin Budapesta chiar daca asteptarea in gara a durat destul de mult, doua zile, până când vagonul a fost atasat la trenul de Alberg, care circula numai de doua ori pe saptamâna.

In continuarea calatoriei, românii nostri s-au putu convinge odata in plus, despre ce le spusese seful de gara de la Budapesta. Trecând prin zonele de ocupatie sovietica, rusii au inceput sa ceara votca, iar într-o gara au dat jos o pereche dintre oamenii de serviciu, fara niciun motiv evident. Bietii oameni au fost retinuti. Peste noapte, cei din tren i-au auzit cum se vaitau îngrozitor.

In sfârșit, calatorii nostri ajung in Elvetia. Spaimele lor s-au curmat dintr-o data. In prima seara îi astepta o masa mare, plina de bunatati, care i-a uimit, ca pe orice calator care sosea din partile infomatate ale Europei de Rasarit. La Zurich, delegatia româna este întâmpinata de secretarul de legatie Dl. Marculescu, un nepot al fostului prim-ministru Tatarascu si de catre vice-consulul Dimitriu.

Dupa o saptamâna, mare a fost bucuria grupului de calatori când i-au revazut pe cei doi oameni de serviciu, pe Nicolae si Marioara Bucur, sosind din acel adevarat prizonierat rusesc, in care niciodata nu stiai ce soarta puteai avea si nici cand vei scapa.

Intr-adevar, asa era pe atunci, razboiul se terminase dar vremurile tulburi deabia incepusera. Vremuri si mai grele aveau sa urmeze. Era momentul adevarului si de aceea, astazi, cuvintele sefului de gara de la Budapesta reprezinta pentru noi, românii un adevarat titlu nobiliar pentru sufletului românesc, un titlu care ar trebui inscris in stema tarii.

Alegeri 2008 în Canada

Victor Roșca

Provincie \ Partid	PC	PLC	NPD	Bloc	Indep	Total
Québec	10	13	1	50	1	75
Ontario	51	38	17	0	0	106
Manitoba	9	1	4	0	0	14
Saskatchewan	13	1	0	0	0	14
Alberta	27	0	1	0	0	28
Columbia Britanică	22	5	9	0	0	36
Newfoundland și Labrador	0	6	1	0	0	7
New Brunswick	6	3	1	0	0	10
Nova Scotia	3	5	2	0	1	11
Prince Edward Island	1	3	0	0	0	4
Yukon	0	1	0	0	0	1
Teritoriile de Nord- vest	0	0	1	0	0	1
Nunavut	1	0	0	0	0	1
Total Canada 2008	143	76	37	50	2	308
Total Canada 2006	124	103	29	51	1	308
Diferența	19	-27	8	-1	1	

Martți 14 octombrie au avut loc alegeri federale canadiene, declanșate înainte de termen, după numai doi ani și jumătate, de Guvernul minoritar conservator al Primului Ministru Stephen Harper, din dorința de a putea forma un guvern majoritar.

Rezultatul, cunoscut în aceeași zi, a dovedit că electoratul canadian nu a digerat favorabil această idee. Reacția s-a putut constata mai ales prin procentul redus de participanți la vot, 59,1 %, cea mai scăzută prezență din ultimele decenii (64,7 % în 2006). Verdictul alegerilor anticipate arată că electorii canadieni nu doresc un guvern majoritar în această perioadă de incertitudine financiară și economică.

Acest scrutin a scos în evidență mai mult ca oricând psihologia canadienilor:

1. Alegătorii nu vor o mărire a taxelor, indiferent de justificare. Partidul Liberal condus de Stéphane Dion, deși are cea mai experimentată echipă de economiști, favorită în mod normal într-o perioadă de criză economică, a pierdut sever alegerile datorită „Planului verde”, care a fost, în cel mai bun caz, rău explicat publicului și de care partidele adverse au profitat din plin. Taxarea marilor întreprinderi poluatoare a stârnit frica, fiind considerată ca o mărire indirectă de taxe pentru public.

2. Quebecul, spre deosebire de restul provinciilor canadiene, pune identitatea națională proprie înaintea tuturor celorlalte deziderate. Faptul că guvernul conservator a prevăzut reduceri bugetare pentru cultură, element primordial în afirmarea și menținerea identității unui popor, a împins electoratul să voteze majoritar „Blocul”, partid în al cărui program primează afirmarea limbii și culturii quebecoase.

3. „Copierea” de către guvernul conservator a politicii externe agresive americane a fost de asemenea sancționată negativ de o bună parte a cetățenilor. Canada a fost renumită în ultimele decenii pentru tradiția ei pacifistă.

Partidul Conservator trebuia să câștige cel puțin 155 de locuri din cele 308 disponibile pentru a putea forma un guvern majoritar. Redăm în continuare rezultatele obținute de partide în urma scrutinului din 14 octombrie a.c. și repartitia de locuri per provincii.

Comunitățile Canadiene comemorează victimele crimelor comunismului

De curând a apărut în presă un anunț important pentru foștii deținuți politici din închisorile comuniste și pentru toți cei ce doresc restabilirea adevărului istoric despre comunism. Redăm mai jos un extras din comunicatul de pe Internet de la Romanian Global News la 7 octombrie a.c.:

„Reprezentantii comunitatilor etno-culturale din Canada au infiintat o organizatie non-guvernamentala, Tribute to Liberty (Tribut Libertatii) pentru a comemora la Ottawa victimele crimelor comunismului, informeaza Observatorul, preluat de Romanian Global News. „Prin intermediul acestui proiect, canadienii vor avea sansa de a afla mai multe despre crimele comunismului si despre modul in care acestea au afectat vietile atator canadieni[...]” a spus Phillip Leong, presedintele asociatiei.

[...] Cei care au venit cu acesta idee au intrat in contact cu reprezentanti ai comunitatilor de afgani, armenieni, chinezi, cubanezi, cehi, estonieni, maghiari, coreeni, lituanieni, menoniti, polonezi, vietnamezi, ucrainieni, rusi, slovaci si altii.”

Cum România sau românii nu sunt menționați în această scurtă știre, am început demersurile pentru aderarea noastră la această organizație.

Am dori ca cei interesați în acțiunea noastră să ne contacteze la numărul de telefon (514) 730-0950

Redacția

CANDELA DE MONTREAL

Redacția și administrația: 8060 Christophe Colomb, Montréal, Québec, Canada H2R 2S9; Telefon:(514) 736-0950

Redactor Șef : Victor Roșca.

Resp. financiar: pr. Liviu Alexandrescu

Resp. corectură : Doina Hanganu-Bumbăcescu

Ilustrațiile : Radu Deca - www.geocities.com/rumposhi

Tehnoredactare: Marius Neaga - neagamova@videotron.ca